الجزء ١٣ الحزب ٢٥

۞ وَمَآ أُبَرِّئُ نَفۡسِيٓۚ إِنَّ ٱلنَّفۡسَ لَأَمَّارَةُۢ بِٱلسُّوٓءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيٓۚ
إِنَّ رَبِّي غَفُورٞ رَّحِيمٞ ٥٣ وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي بِهِۦٓ أَسۡتَخۡلِصۡهُ
لِنَفۡسِيۖ فَلَمَّا كَلَّمَهُۥ قَالَ إِنَّكَ ٱلۡيَوۡمَ لَدَيۡنَا مَكِينٌ أَمِينٞ ٥٤
قَالَ ٱجۡعَلۡنِي عَلَىٰ خَزَآئِنِ ٱلۡأَرۡضِۖ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٞ ٥٥ وَكَذَٰلِكَ
مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَتَبَوَّأُ مِنۡهَا حَيۡثُ يَشَآءُۚ نُصِيبُ
بِرَحۡمَتِنَا مَن نَّشَآءُۖ وَلَا نُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ٥٦ وَلَأَجۡرُ
ٱلۡأٓخِرَةِ خَيۡرٞ لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ٥٧ وَجَآءَ
إِخۡوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُواْ عَلَيۡهِ فَعَرَفَهُمۡ وَهُمۡ لَهُۥ مُنكِرُونَ
٥٨ وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمۡ قَالَ ٱئۡتُونِي بِأَخٖ لَّكُم مِّنۡ أَبِيكُمۡۚ أَلَا
تَرَوۡنَ أَنِّيٓ أُوفِي ٱلۡكَيۡلَ وَأَنَا۠ خَيۡرُ ٱلۡمُنزِلِينَ ٥٩ فَإِن لَّمۡ تَأۡتُونِي
بِهِۦ فَلَا كَيۡلَ لَكُمۡ عِندِي وَلَا تَقۡرَبُونِ ٦٠ قَالُواْ سَنُرَٰوِدُ عَنۡهُ أَبَاهُ
وَإِنَّا لَفَٰعِلُونَ ٦١ وَقَالَ لِفِتۡيَٰنِهِ ٱجۡعَلُواْ بِضَٰعَتَهُمۡ فِي رِحَالِهِمۡ
لَعَلَّهُمۡ يَعۡرِفُونَهَآ إِذَا ٱنقَلَبُوٓاْ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَرۡجِعُونَ
٦٢ فَلَمَّا رَجَعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيهِمۡ قَالُواْ يَٰٓأَبَانَا مُنِعَ مِنَّا ٱلۡكَيۡلُ
فَأَرۡسِلۡ مَعَنَآ أَخَانَا نَكۡتَلۡ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ ٦٣

(53) Pastaj gruaja e ministrit e mbylli fjalën e saj duke thënë: “Unë nuk e përjashtoj veten nga dëshira për të bërë keq, e me këtë nuk dua të bëj autokritikë, por, me të vërtetë, egoja njerëzore urdhëron shumë që të bëhet keq, në mënyrë që të arrijë atë që dëshiron, duke qenë i vështirë pengimi i saj nga kjo, përveç kë e ka mëshiruar Allahu, duke e mbrojtur prej ndikimit që ajo ka në urdhërimin e tij për keq. Vërtet që Zoti im është Gjynahfalës për ata që pendohen nga mesi i robve të Vet dhe i Mëshirshëm me ta.”

(54) Atëherë mbreti, pasi u sqarua pafajësia e Jusufit, u tha vartësve të vet: “Ma sillni mua këtu, që të komunikoj vetëm për vetëm me të”. Dhe ata ia sollën. Pasi bisedoi me të dhe iu bë e qartë dija që ai kishte dhe logjika e tij, i tha: “Sot, o Jusuf, ti je bërë në mesin tonë person i rëndësishëm dhe me pozitë të sigurt.”

(55) Jusufi i tha mbretit: “Atëherë, më bëj përgjegjës, që të kujdesem për depot e pasurisë dhe forcave në tokën e Egjiptit, pasi unë jam magazinues i besueshëm dhe kam dije e largpamësi për atë që marr në përgjegjësi.”

(56) E ashtu siç e begatuam Jusufin duke e nxjerrë dhe shpëtuar prej burgut, ashtu e begatuam atë edhe duke i dhënë autoritet në tokën e Egjiptit, duke u ndalur e duke qëndruar ku të dëshironte.
Kështu i dhurojmë prej Mëshirës Tonë kujt të duam prej robve Tanë në këtë botë dhe atyre që janë bamirës e vepërmirë kurrë nuk ua humbim shpërblimin, përkundrazi ua japim atë atyre në mënyrën më të plotë, pa u pakësuar asgjë.

(57) Ndërsa shpërblimi i Allahut, të cilin e ka përgatitur në Botën Tjetër, është shumë më i mirë se shpërblimi i kësaj bote, për ata që besojnë Allahun dhe janë të druajtur ndaj Tij, duke i kryer porositë e Tij e duke iu larguar ndalesave të Tij.

(58) Pastaj erdhën vëllezërit e Jusufit në tokën e Egjiptit bashkë me mallrat e tyre dhe hynë tek ai. Ai i njohu që ishin vëllezërit e tij, ndërsa ata nuk e njohën se ai ishte vëllai i tyre, për shkak të kohës që kishte kaluar dhe ndryshimit të paraqitjes së tij, pasi ai kishte qenë fëmijë kur ata e hodhën në pus.

(59) Kur ua dha atë që ata kërkuan, pra, drithërat dhe furnizimet, ata i treguan se kishin edhe një vëlla tjetër nga babai, por që e kishin lënë pranë babait të tyre, kështu që ai u tha: “Ma sillni edhe vëllain tuaj nga babai, në mënyrë që t’ju shtoj edhe një ngarkesë tjetër deveje (me drithëra). A nuk e shihni se si unë po ua mbush masën e nuk po pakësoj asgjë prej saj dhe që jam treguar më bujari me ju?!

(60) Mirëpo nëse ju nuk më vini me të, atëherë do të merret vesh gënjeshtra juaj, në lidhje me pretendimin se ju keni edhe një vëlla tjetër nga babai juaj dhe pas kësaj, as nuk kam për t’ju dhënë ngarkesë tjetër furnizimesh dhe as nuk do t’ju lejoj që t’i afroheni vendit tim.”

(61) Vëllezërit iu përgjigjen duke i thënë: “Kemi për t’ia kërkuar atë babai të tij, madje do përpiqemi për këtë. Patjetër që kemi për ta zbatuar kërkesën tënde pa asnjë mangësi.”

(62) Pastaj Jusufi u tha nëpunësve të vet: “Kthejuani përsëri pagesën (me ngarkesën), në mënyrë që kur të kthehen, ta kuptojnë se ne nuk jemi shkëputur prej tyre, e kjo t’i detyrojë që të kthehen edhe një herë, bashkë me vëllain e tyre, në mënyrë që t’i vërtetojnë Jusufit sinqeritetin, që ai të pranojë prej tyre vazhdimin e lidhjes.”

(63) Pasi ata u kthyen tek babai i tyre e i treguan atij për nderimin që u bëri Jusufi, i thanë: “O baba, neve na është ndaluar blerja, nëse nuk e marrim me vete edhe vëllain tonë, kështu që dërgoje edhe atë me ne, sepse vetëm nëse do na e japësh me vete kemi për të mbushur ngarkesën me furnizim. Ne të japim besën se kemi për ta ruajtur atë, derisa të të kthehet shëndoshë e mirë.

Mësime nga ajetet:

- Një armik i besimtarit është edhe egoizmi, që gjendet në brendësinë e tij, prandaj kërkohet që ai ta mbajë atë gjithmonë nën kontroll, larg devijimeve të tij.
- Kushtëzimi i dijes dhe i besnikërisë për atë që i besohet përgjegjësia e ndonjë posti të rëndësishëm, me të cilin përmirësohet interesi i përgjithshëm.
- Bërja e qartë se ajo që është në Botën Tjetër prej mirësive të Allahut, është shumë më e mirë, shumë më e dobishme dhe e përjetshme, për ata që janë besimtarë.
- Lejohet që dikush ta pranojë pozitën e ta lavdërojë veten, nëse këtë e kërkon nevoja dhe ai ka për qëllim kryerjen e një mirësie dhe arritjen e një përmirësimi.

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَآ أَمِنتُكُمْ عَلَىٰٓ أَخِيهِ مِن
قَبْلُ فَٱللَّهُ خَيْرٌ حَٰفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ ٦٤ وَلَمَّا فَتَحُوا۟
مَتَٰعَهُمْ وَجَدُوا۟ بِضَٰعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا۟ يَٰٓأَبَانَا
مَا نَبْغِى هَٰذِهِۦ بِضَٰعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ
أَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ٦٥ قَالَ
لَنْ أُرْسِلَهُۥ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ ٱللَّهِ لَتَأْتُنَّنِى
بِهِۦٓ إِلَّآ أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّآ ءَاتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ ٱللَّهُ عَلَىٰ مَا
نَقُولُ وَكِيلٌ ٦٦ وَقَالَ يَٰبَنِىَّ لَا تَدْخُلُوا۟ مِنۢ بَابٍ وَٰحِدٍ
وَٱدْخُلُوا۟ مِنْ أَبْوَٰبٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَآ أُغْنِى عَنكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن
شَىْءٍ إِنِ ٱلْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
ٱلْمُتَوَكِّلُونَ ٦٧ وَلَمَّا دَخَلُوا۟ مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ
يُغْنِى عَنْهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن شَىْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِى نَفْسِ يَعْقُوبَ
قَضَىٰهَا وَإِنَّهُۥ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَٰهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ٦٨ وَلَمَّا دَخَلُوا۟ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيْهِ أَخَاهُ
قَالَ إِنِّىٓ أَنَا۠ أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ٦٩

(64) Babai i tyre u tha: "A t'jua besoj atë, ashtu siç ju besova më parë vëllain e tij të lindjes, Jusufin?! Unë ju besova dhe jumë ishit betuar për të se do ta ruanit, por ju nuk e mbajtët besën që dhatë, prandaj nuk kam se si të kem besim te ju. Besimi im është vetëm tek Allahu, pasi Ai është më i miri Ruajtës, nëse Ai dëshiron që ta ruajë dikë, si dhe më i miri Mëshirues, nëse Ai dëshiron që ta mëshirojë dikë.

(65) E sapo i hapën ngarkesat e furnizimeve të tyre, të cilat i kishin sjellë me vete, gjetën pagesën e tyre, që u ishte kthyer përsëri, e menjëherë i thanë babait të tyre: "Ç'tjetër duam prej këtij ministri pas këtij nderimi?! Ja, ku është edhe pagesa e furnizimeve tona, që ministri na e ka kthyer përsëri nga bamirësia ndaj nesh. Ne do të vazhdojmë t'i sjellim ushqim përsëri familjeve tona dhe do ta ruajmë vëllain tonë prej asaj që ti ke frikë. Gjithashtu, ai do të na e shtojë edhe një ngarkesë deveje, gjë e cila për ministrin është e lehtë."

(66) Atëherë babai i tyre u tha: "Unë nuk kam për ta dërguar atë me ju, derisa ju të më keni dhënë besën e Allahut se keni për ta kthyer përsëri tek unë, përveç nëse ju të gjithëve ju vjen fundi, duke mos mbetur prej jush asnjë, e kështu të mos keni mundësi që ta mbroni e as ta ktheni atë."
Pasi ia dhanë atij besën në Allahun për këtë, ai u tha: "Allahu është Dëshmitar i asaj që jemi duke thënë, prandaj neve na mjafton të dëshmuarit e Tij."

(67) Pastaj babai i tyre i porositi ata duke i këshilluar: "Mos hyni në Egjipt të gjithë së bashku nga një hyrje, por nga hyrje të ndryshme, pasi kjo është më e sigurt, që të mos ju kapë të gjithëve ndonjë, nëse do të dëshironte t'ju bënte keq. Këtë nuk jua them në mënyrë që t'ju largoj ndonjë të keqe që Allahu do ta dëshironte, e as që t'ju sjell ndonjë të mirë që nuk e ka dëshiruar Allahu, pasi asgjë nuk mund të ndodhë ndryshe, përveç asaj që ka caktuar Allahu dhe se asgjë nuk vendoset, përveç asaj që e ka marrë vendim Allahu. Vetëm Atij i mbështetem për të gjitha çështjet e jetës sime dhe vetëm tek Ai le të mbështeten ata që dëshirojnë të mbështeten për çështjet e jetës së tyre."

(68) E kështu ata, bashkë me vëllain e Jusufit, u nisën. Ata hynë nëpër porta të ndryshme, ashtu siç i pati porositur babai i tyre por kjo nuk u ndryshoi asgjë nga ajo që kishte caktuar Allahu. Ajo ishte thjesht një dëshirë e Jakubit për bijtë e vet, të cilën ai e shfaqi duke i këshilluar, pasi ai e dinte se asgjë nuk ndodh pa e caktuar Allahu. Ai kishte dijeni, se Ne e kishim mësuar, në lidhje me besimin në paracaktimin e Allahut, si dhe kryerjen e shkaqeve, mirëpo shumica e njerëzve nuk e dinë këtë.

(69) Pasi vëllezërit e Jusufit hynë tek Jusufi bashkë me vëllain e tij të lindjes, ai e përqafoi vëllain e vet dhe i tha atij në fshehtësi: "Unë jam vëllai yt i lindjes, Jusufi, prandaj mos u brengos rreth asaj që kanë bërë vëllezërit e tu prej veprave të pamatura, duke na shqetësuar e duke treguar mllef ndaj nesh, sidomos me hedhjen time në pus."

Mësime nga ajetet:

- Urdhërimi që gjërat të merren me rezerva dhe me kujdes prej atij që është vërtetuar një herë pabesia e tij. Në një hadith të saktë thuhet se: "Besimtari nuk pickohet dy herë në të njëjtin vend".
- Prej marrjes së gjërave me rezerva është edhe të siguruarit duke marrë besën nga tjetri. Lejohet që të kërkosh që të betohet ai për të cilin ekziston frika se nuk i ruan gjërat e lëna me amanet.
- Atij që kërkon prej tjetrit që të betohet i lejohet që të përjashtojë prej betimit disa çështje të cilat mund t'i shohë si të arritshme prej atij që betohet.
- Një nga format e marrjes së masave dhe e kryerjes së shkaqeve është ruajtja nga rreziqet.

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ ٱلسِّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ
ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا ٱلْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَٰرِقُونَ ٧٠ قَالُوا۟
وَأَقْبَلُوا۟ عَلَيْهِم مَّاذَا تَفْقِدُونَ ٧١ قَالُوا۟ نَفْقِدُ صُوَاعَ ٱلْمَلِكِ
وَلِمَن جَآءَ بِهِۦ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا۠ بِهِۦ زَعِيمٌ ٧٢ قَالُوا۟ تَٱللَّهِ
لَقَدْ عَلِمْتُم مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي ٱلْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَٰرِقِينَ
٧٣ قَالُوا۟ فَمَا جَزَٰٓؤُهُۥٓ إِن كُنتُمْ كَٰذِبِينَ ٧٤ قَالُوا۟ جَزَٰٓؤُهُۥ
مَن وُجِدَ فِي رَحْلِهِۦ فَهُوَ جَزَٰٓؤُهُۥ ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي ٱلظَّٰلِمِينَ
٧٥ فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَآءِ أَخِيهِ ثُمَّ ٱسْتَخْرَجَهَا مِن
وِعَآءِ أَخِيهِ ۚ كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ ۖ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ
فِي دِينِ ٱلْمَلِكِ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ ۚ نَرْفَعُ دَرَجَٰتٍ مَّن نَّشَآءُ ۗ
ربع الحزب ٢٥ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ٧٦ ۞ قَالُوٓا۟ إِن يَسْرِقْ
فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُۥ مِن قَبْلُ ۚ فَأَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِۦ
وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ قَالَ أَنتُمْ شَرٌّ مَّكَانًا ۖ وَٱللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَصِفُونَ ٧٧ قَالُوا۟ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْعَزِيزُ إِنَّ لَهُۥٓ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا
فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُۥٓ ۖ إِنَّا نَرَىٰكَ مِنَ ٱلْمُحْسِنِينَ ٧٨

(70) Pasi Jusufi i urdhëroi shërbëtorët që t'i ngarkonin devetë e vëllezërve të tij me furnizime, vuri kupën e mbretit, me të cilën mateshin furnizimet për ata që kërkonin pjesën e vet të drithërave, në ngarkesën e vëllait të vet të lindjes, pa e marrë vesh ata, në mënyrë që kështu të arrinte ta mbante atë pranë vetes. Pasi ata u nisën për t'u kthyer për tek familjet e tyre, dikush i thirri në ndjekje të tyre: "O ju pronarë të deveve të ngarkuara me drithëra, ju jeni hajdutë!"

(71) Vëllezërit e Jusufit u kthyen nga ai që i thirri dhe ata që ishin me të dhe i thanë: "Çfarë ju ka humbur, që po na akuzoni për vjedhje?!"

(72) "Na ka humbur kupa e mbretit, me të cilën ne masnim (drithërat), prandaj kush e kthen atë, para se të kontrollohet, ka për t'u shpërblyer sa një deve e ngarkuar, e unë dal garant për këtë."

(73) Vëllezërit e Jusufit u thanë atyre: "Pasha Allahun, ju e dini mospërfshirjen dhe pafajësinë tonë në lidhje me këtë. Siç e keni vënë re edhe nga sjellja jonë, ne nuk kemi ardhur në tokën e Misirit për të bërë çrregullime, madje ne kurrë nuk kemi qenë hajdutë në jetën tonë."

(74) Thirrësi dhe shoqëruesit e tij thanë: "Atëherë, cili është gjykimi tek ju për atë që ka vjedhur, nëse gënjeni kur thoni se jeni të pafajshëm?!"

(75) Vëllezërit e Jusufit thanë: "Gjykimi tek ne është se, kujt i gjendet ajo që ka vjedhur, i dorëzohet i tëri atij të cilit i ka vjedhur, duke u konsideruar peng. Kështu i gjykojmë ata që vjedhin".

(76) Kështu ata u kthyen tek Jusufi, që t'u kontrollonte ngarkesat. Ai filloi me kontrollimin e ngarkesave të vëllezërve të vet jo të lindjes, para se të kontrollonte ngarkesën e vëllait të vet të lindjes, në mënyrë që të fshihte planin e tij. Në fund kontrolloi ngarkesën e vëllait të vet të lindjes, duke nxjerrë kupën e mbretit prej saj. Ashtu siç Ne planifikuam për Jusufin, duke e drejtuar atë që të vendoste kupën në ngarkesën e vëllait të vet, ashtu planifikuam për të edhe një çështje tjetër: që të mbante vëllain e vet sipas ndëshkimit të ligjit nga vendi i tij, me pengmbajtjen e vjedhësit. Kjo nuk do të ishte realizuar nëse do të zbatohej ndëshkimi i ligjit të mbretit ndaj vjedhësit, i cili ishte me rrahje dhe gjobë për të, përveç nëse Allahu do dëshironte ndryshe, e për këtë Ai është i Plotfuqishëm. Kështu ua ngremë pozitat edhe atyre që dëshirojmë prej robve Tanë, ashtu siç ia ngritëm pozitën Jusufit. Mbi çdo njeri të ditur është dikush që është edhe më i ditur se ai dhe mbi dijen e të gjithëve është Dija e Allahut, i Cili di çdo gjë.

(77) Kur e panë këtë, vëllezërit e Jusufit thanë: "Nëse ky ka vjedhur, nuk është çudi që të ketë vjedhur edhe vëllai i tij i lindjes para këtij", duke nënkuptuar Jusufin ﷺ. Mirëpo Jusufi e fshehu në vetvete dhimbjen e vet prej kësaj fjale të tyre dhe pastaj u tha në vetvete: "Po ju qenkeni bërë më keq se ajo që keni bërë më herët, për shkak të zilisë. Megjithatë, Allahu i Lartësuar i di më mirë arsyet e kësaj shpifjeje të trilluar prej jush."

(78) Pastaj vëllezërit i thanë Jusufit: "O ministër i nderuar, ky ka një baba të moshuar, që e do jashtëzakonisht shumë, prandaj mbaj ndonjërin prej nesh në vend të tij, pasi ne të konsiderojmë njeri të mirë në marrëdhënien që kishe me ne dhe të tjerë, prandaj na e bëj neve këtë të mirë!"

Mësime nga ajetet:

- Lejimi i përdorimit të marifeteve, të cilat çojnë në arritjen e së Vërtetës, me kusht që të mos dëmtohet askush.
- Lejimi për atë që i ka humbur kafsha apo diçka tjetër, që të japë ndonjë shpërblim, madje edhe duke e përcaktuar masën dhe llojin e shpërblimit, për atë që e ndihmon që t'i kthehet ajo që i ka humbur.
- Mospërfillja e shqetësimeve dhe fshehja në vetvete e tyre është prej moralit të përsosur.

قَالَ مَعَاذَ ٱللَّهِ أَن نَّأۡخُذَ إِلَّا مَن وَجَدۡنَا مَتَٰعَنَا عِندَهُۥٓ إِنَّآ
إِذٗا لَّظَٰلِمُونَ ٧٩ فَلَمَّا ٱسۡتَيۡـَٔسُواْ مِنۡهُ خَلَصُواْ نَجِيّٗاۖ
قَالَ كَبِيرُهُمۡ أَلَمۡ تَعۡلَمُوٓاْ أَنَّ أَبَاكُمۡ قَدۡ أَخَذَ عَلَيۡكُم
مَّوۡثِقٗا مِّنَ ٱللَّهِ وَمِن قَبۡلُ مَا فَرَّطتُمۡ فِي يُوسُفَۖ فَلَنۡ أَبۡرَحَ
ٱلۡأَرۡضَ حَتَّىٰ يَأۡذَنَ لِيٓ أَبِيٓ أَوۡ يَحۡكُمَ ٱللَّهُ لِيۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلۡحَٰكِمِينَ
٨٠ ٱرۡجِعُوٓاْ إِلَىٰٓ أَبِيكُمۡ فَقُولُواْ يَٰٓأَبَانَآ إِنَّ ٱبۡنَكَ سَرَقَ
وَمَا شَهِدۡنَآ إِلَّا بِمَا عَلِمۡنَا وَمَا كُنَّا لِلۡغَيۡبِ حَٰفِظِينَ
٨١ وَسۡـَٔلِ ٱلۡقَرۡيَةَ ٱلَّتِي كُنَّا فِيهَا وَٱلۡعِيرَ ٱلَّتِيٓ أَقۡبَلۡنَا فِيهَاۖ
وَإِنَّا لَصَٰدِقُونَ ٨٢ قَالَ بَلۡ سَوَّلَتۡ لَكُمۡ أَنفُسُكُمۡ أَمۡرٗاۖ
فَصَبۡرٞ جَمِيلٌۖ عَسَى ٱللَّهُ أَن يَأۡتِيَنِي بِهِمۡ جَمِيعًاۚ إِنَّهُۥ هُوَ
ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ٨٣ وَتَوَلَّىٰ عَنۡهُمۡ وَقَالَ يَٰٓأَسَفَىٰ عَلَىٰ
يُوسُفَ وَٱبۡيَضَّتۡ عَيۡنَاهُ مِنَ ٱلۡحُزۡنِ فَهُوَ كَظِيمٞ
٨٤ قَالُواْ تَٱللَّهِ تَفۡتَؤُاْ تَذۡكُرُ يُوسُفَ حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا
أَوۡ تَكُونَ مِنَ ٱلۡهَٰلِكِينَ ٨٥ قَالَ إِنَّمَآ أَشۡكُواْ بَثِّي
وَحُزۡنِيٓ إِلَى ٱللَّهِ وَأَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ٨٦

79 Pastaj Jusufi ﷺ u tha: "Allahu na ruajt prej bërjes padrejtësi ndaj një të pafajshmi, për shkak të krimit të një krimineli, e të mbajmë dikë tjetër në vend të atij, në ngarkesën e të cilit gjetëm kupën e mbretit, pasi nëse ne do ta bënim këtë, do të ishim të padrejtë, duke ndëshkuar të pafajshmin e duke lënë kriminelin."

80 Ata u mblodhën, në mënyrë që të konsultoheshin, e aty vëllai i madh u tha: "Po ju kujtoj se babai ka marrë prej jush besën në Allah që t'ia ktheni djalin, përveç nëse ju ndodh diçka që nuk keni mundësi që ta mbroni. Mos e harroni edhe atë që keni bërë para kësaj, me Jusufin, duke mos e mbajtur besën ndaj babait. Unë nuk kam për ta lënë tokën e Egjiptit, derisa të ma lejojë babai që të kthehem tek ai ose derisa ta vendosë Allahu për mua që ta marr vëllain tim. Allahu është më i miri Vendimmarrës dhe Ai vendos me drejtësi e sipas të Vërtetës."

81 Vëllai i tyre i madh vazhdoi e tha: "Ndërsa ju kthehuni tek babai juaj dhe thuajini atij: "Djali yt vodhi, kështu që atë e mbajti peng ministri i Egjiptit, si ndëshkim ndaj tij për vjedhjen e kryer. Ne nuk kishim dijeni në lidhje me këtë, vetëm pasi pamë kupën të dalë prej ngarkesës së tij, si dhe as që e dinim se ai mund të vidhte, pasi po ta kishim ditur këtë, nuk do ta kishim dhënë besën se do ta kthenim.

82 E që ta vërtetosh sinqeritetin tonë, pyeti, o babai ynë, banorët e Egjiptit, të cilët ishin aty, si dhe pyeti njerëzit e karvanëve, me të cilët ne kemi ardhur dhe ata kanë për të të treguar atë që të treguam ne. Ne jemi plotësisht të sinqertë në këtë që po të themi.".

83 Babai u tha: "Çështja nuk është ashtu si ju e përshkruat, pra, se ai është hajdut, por juve jua hijeshoi vetja juaj (ta pranonit) këtë, në mënyrë që të komplotonit kundër tij, ashtu siç komplotuat më herët edhe ndaj vëllait të tij, Jusufit! Megjithatë, durimi im do të jetë i mrekullueshëm (si të mos kishte ndodhur asgjë), duke mos iu ankuar askujt për këtë, përveç Allahut. Ndoshta Allahu do t'i kthejë pranë meje të gjithë së bashku, Jusufin dhe vëllain e tyre të madh. Ai është i Gjithëdijshëm për gjendjen time dhe i Urtë në mënyrën se si e drejton jetën time."

84 Pasi u largua pak prej tyre, tha: "Ah, moj mërzi e thellë për Jusufin!" Dhe e zeza e syve të tij u zbardh nga të qarat e shumta për të, duke qenë i mbushur me dëshpërim, për shkak të fshehjes së tij prej njerëzve.

85 Vëllezërit e Jusufit i thanë të atit: "Për Allahun, nëse vazhdon, o baba, ta kujtosh dhe të pikëllohesh për Jusufin, ka për t'u shtuar sëmundja ose ke për të marrë fund."

86 Babai u tha: "Unë mërzinë dhe dëshpërimin tim për këtë që më ka gjetur, nuk ia parashtroj askujt përveç Allahut të Vetëm dhe se unë di në lidhje me Dhembshurinë e Allahut, Mirësinë e Tij dhe pranimin e lutjeve të atij që është në nevojë nga ana e Tij, si dhe në lidhje me shpërblimin e Tij ndaj atij që i ka lëshuar ndonjë fatkeqësi, atë çfarë ju nuk e dini.

Mësime nga ajetet:

- Kurrsesi nuk është e lejuar që të ndëshkohet dikush për një krim që e ka bërë dikush tjetër; nuk lejohet që në vend të një krimineli të dënohet një tjetër.
- Durimi i mrekullueshëm është ai kur ankimet i drejtohen vetëm Allahut të Lartësuar.
- Besimtari duhet ta ketë bindje të sigurt, se Allahu i Lartësuar ka për t'ia larguar brengën që e mundon.

يَٰبَنِيَّ ٱذۡهَبُواْ فَتَحَسَّسُواْ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَاْيۡـَٔسُواْ
مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِۖ إِنَّهُۥ لَا يَاْيۡـَٔسُ مِن رَّوۡحِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلۡقَوۡمُ
ٱلۡكَٰفِرُونَ ٨٧ فَلَمَّا دَخَلُواْ عَلَيۡهِ قَالُواْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلۡعَزِيزُ
مَسَّنَا وَأَهۡلَنَا ٱلضُّرُّ وَجِئۡنَا بِبِضَٰعَةٖ مُّزۡجَىٰةٖ فَأَوۡفِ لَنَا
ٱلۡكَيۡلَ وَتَصَدَّقۡ عَلَيۡنَآۖ إِنَّ ٱللَّهَ يَجۡزِي ٱلۡمُتَصَدِّقِينَ
٨٨ قَالَ هَلۡ عَلِمۡتُم مَّا فَعَلۡتُم بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذۡ أَنتُمۡ
جَٰهِلُونَ ٨٩ قَالُوٓاْ أَءِنَّكَ لَأَنتَ يُوسُفُۖ قَالَ أَنَا۠ يُوسُفُ
وَهَٰذَآ أَخِيۖ قَدۡ مَنَّ ٱللَّهُ عَلَيۡنَآۖ إِنَّهُۥ مَن يَتَّقِ وَيَصۡبِرۡ فَإِنَّ
ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ٩٠ قَالُواْ تَٱللَّهِ لَقَدۡ
ءَاثَرَكَ ٱللَّهُ عَلَيۡنَا وَإِن كُنَّا لَخَٰطِـِٔينَ ٩١ قَالَ لَا تَثۡرِيبَ
عَلَيۡكُمُ ٱلۡيَوۡمَۖ يَغۡفِرُ ٱللَّهُ لَكُمۡۖ وَهُوَ أَرۡحَمُ ٱلرَّٰحِمِينَ
٩٢ ٱذۡهَبُواْ بِقَمِيصِي هَٰذَا فَأَلۡقُوهُ عَلَىٰ وَجۡهِ أَبِي يَأۡتِ
بَصِيرٗا وَأۡتُونِي بِأَهۡلِكُمۡ أَجۡمَعِينَ ٩٣ وَلَمَّا فَصَلَتِ
ٱلۡعِيرُ قَالَ أَبُوهُمۡ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَۖ لَوۡلَآ أَن
تُفَنِّدُونِ ٩٤ قَالُواْ تَٱللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَٰلِكَ ٱلۡقَدِيمِ ٩٥

(87) Pas kësaj, babai i tyre u tha: “O bijtë e mi, shkoni dhe pyesni në lidhje me ndonjë informacion rreth Jusufit dhe vëllait të tij dhe mos e humbisni shpresën prej mundësive dhe Mëshirës së Allahut që Ai ka ndaj robve të Vet, pasi askush nuk e humbet shpresën prej mundësive dhe Mëshirës së Tij, përveç jobesimtarëve, për shkak se ata e injorojnë Fuqinë madhështore të Allahut dhe Mirësinë e Tij të fshehtë ndaj robve të Vet.

(88) Dhe ata ashtu bënë. Duke e vënë në zbatim porosinë e babait të tyre, shkuan që të hetonin rreth Jusufit dhe vëllait të tij. Kur shkuan te Jusufi, i thanë: “Ne kemi rënë në vështirësi dhe varfëri, kështu që kësaj radhe të kemi sjellë mallra të parëndësishme e të pavlefshme, prandaj na e mbush edhe këtë herë masën mjaftueshëm, ashtu siç na e mbushje më herët, si dhe na jep lëmoshë, duke shtuar në masë ose duke na i anashkaluar mallrat tona të dobëta, pasi Allahu ka për t’i shpërblyer ata që japin lëmoshë me shpërblimin më të mirë.”

(89) Kur dëgjoi fjalët e tyre, u prek nga mëshira që kishte për ta, e aty ua shfaqi veten dhe u tha: “A e keni kuptuar tani se çfarë keni bërë me Jusufin dhe vëllain e tij të lindjes, kur ju ishit injorantë, pra, ndëshkimin për shkak të tyre?!”

(90) Aty u befasuan të gjithë e thanë: “ A vërtet ti je Jusufi?!” Jusufi iu përgjigj: “Po, unë jam Jusufi dhe ky që shikoni me mua është vëllai im i lindjes. Allahu tregoi mirësi ndaj nesh, duke na shpëtuar prej asaj që kemi kaluar, me ngritjen e vlerës tonë, pasi kushdo që ia ka frikën Allahut, duke i vënë në zbatim urdhrat e Tij dhe duke iu larguar ndalimeve të Tij, si dhe bën durim në fatkeqësi, vepra e tij konsiderohet mirësi. Allahu nuk ua humbet shpërblimin atyre që bëjnë mirësi, përkundrazi Ai ua ruan atyre.

(91) Me keqardhje për atë që i kishin bërë, vëllezërit e tij i thanë: “Për Allahun, Ai të ka nderuar mbi ne që kur të ka dhuruar këto cilësi të mrekullueshme, ndërkohë që ne kemi qenë zullumqarë me atë që kemi bërë ndaj teje.”

(92) Jusufi ua pranoi keqardhjen e tyre dhe u tha: “Sot ju nuk keni për t’u fajësuar, nuk do të ndëshkoheni e as nuk do të qortoheni! Unë e lus Allahun që t’ju falë, pasi Ai është më i Mëshirshmi i të mëshirshmëve.”

(93) Pastaj, pasi i treguan se çfarë i kishte ndodhur shikimit të babait, ai u dha atyre këmishën e vet dhe u tha: “Shkoni me këtë këmishë dhe vendosjani babait tim në fytyrë, që t’i kthehet shikimi, si dhe sillini tek unë të gjitha familjet tuaja.”

(94) E sapo karvani doli prej Egjiptit dhe u ndanë nga banorët e tij, Jakubi ﷺ u tha bijve dhe atyre që ndodheshin pranë tij, atje ku ishte: “Unë jam duke e nuhatur aromën e Jusufit, nëse ju nuk do të më injoronit e do mendonit se po flas përçart, duke thënë për mua: “Ky plak është matufosur dhe thotë gjëra që as vetë nuk i di.”

(95) Ata që i kishte përreth, nga bijtë e tij, i thanë: “Pasha Allahun, akoma vazhdon me iluzionet e tua të mëhershme, lidhur me pozitën që kishte Jusufi tek ti, duke dëshiruar që të kishe mundësi ta shihje edhe një herë!”

Mësime nga ajetet:

- Njohja madhështore që Jakubi ﷺ kishte për Allahun. Atij nuk i ndryshoi përshtypja e mirë që kishte për Allahun, pavarësisht fatkeqësive dhe kalimit të viteve.
- Prej moralit të atij që është i sinqertë në kërkimin e ndjesës, është që, fillimisht, t’i kërkojë Allahut që t’ia pranojë pendimin, pastaj të bëjë autokritikë, duke kërkuar me këtë që, ai të cilit i ka bërë dëm, ta falë.
- Me devotshmëri dhe durim mund të arrihen gradat e larta, si në këtë botë, ashtu dhe në Botën Tjetër.
- Pranimi i ndjesës së atij që ka bërë keq dhe lënia e hakmarrjes ndaj tij, veçanërisht nëse ai nuk ka më rrezik, si dhe lënia e çdo qortimi ndaj tij për ato që kanë kaluar.

فَلَمَّآ أَن جَآءَ ٱلۡبَشِيرُ أَلۡقَىٰهُ عَلَىٰ وَجۡهِهِۦ فَٱرۡتَدَّ بَصِيرٗاۖ قَالَ
أَلَمۡ أَقُل لَّكُمۡ إِنِّيٓ أَعۡلَمُ مِنَ ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ٩٦ قَالُواْ
يَٰٓأَبَانَا ٱسۡتَغۡفِرۡ لَنَا ذُنُوبَنَآ إِنَّا كُنَّا خَٰطِـِٔينَ ٩٧ قَالَ سَوۡفَ
أَسۡتَغۡفِرُ لَكُمۡ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ٩٨ فَلَمَّا
دَخَلُواْ عَلَىٰ يُوسُفَ ءَاوَىٰٓ إِلَيۡهِ أَبَوَيۡهِ وَقَالَ ٱدۡخُلُواْ مِصۡرَ
إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ ٩٩ وَرَفَعَ أَبَوَيۡهِ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ وَخَرُّواْ
لَهُۥ سُجَّدٗاۖ وَقَالَ يَٰٓأَبَتِ هَٰذَا تَأۡوِيلُ رُءۡيَٰيَ مِن قَبۡلُ قَدۡ جَعَلَهَا
رَبِّي حَقّٗاۖ وَقَدۡ أَحۡسَنَ بِيٓ إِذۡ أَخۡرَجَنِي مِنَ ٱلسِّجۡنِ وَجَآءَ بِكُم
مِّنَ ٱلۡبَدۡوِ مِنۢ بَعۡدِ أَن نَّزَغَ ٱلشَّيۡطَٰنُ بَيۡنِي وَبَيۡنَ إِخۡوَتِيٓۚ إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٞ لِّمَا يَشَآءُۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَلِيمُ ٱلۡحَكِيمُ ١٠٠ ۞ رَبِّ (نصف الحزب ٢٥)
قَدۡ ءَاتَيۡتَنِي مِنَ ٱلۡمُلۡكِ وَعَلَّمۡتَنِي مِن تَأۡوِيلِ ٱلۡأَحَادِيثِۚ
فَاطِرَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ أَنتَ وَلِيِّۦ فِي ٱلدُّنۡيَا وَٱلۡأٓخِرَةِۖ
تَوَفَّنِي مُسۡلِمٗا وَأَلۡحِقۡنِي بِٱلصَّٰلِحِينَ ١٠١ ذَٰلِكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ
ٱلۡغَيۡبِ نُوحِيهِ إِلَيۡكَۖ وَمَا كُنتَ لَدَيۡهِمۡ إِذۡ أَجۡمَعُوٓاْ أَمۡرَهُمۡ
وَهُمۡ يَمۡكُرُونَ ١٠٢ وَمَآ أَكۡثَرُ ٱلنَّاسِ وَلَوۡ حَرَصۡتَ بِمُؤۡمِنِينَ ١٠٣

(96) Lajmsjellësi mbërriti me atë që do ta gëzonte Jakubin, ia vendosi me gëzim këmishën e Jusufit në fytyrë dhe atij iu kthye shikimi. Menjëherë u tha bijve të vet: "A nuk ju kam thënë se unë kam dije rreth Dhembshurisë dhe Mirësisë së Allahut, dije që ju nuk e keni?!"

(97) Aty, bijtë e tij me keqardhje për atë që kishin bërë ndaj babait të tyre, Jakubit ﷺ nëpërmjet Jusufit dhe vëllait të tij, i thanë: "O baba, kërko prej Allahut që të na i falë gjynahet tona të kaluara, pasi ne kemi qenë fajtorë me atë që i kemi bërë Jusufit dhe vëllait të tij."

(98) Babai u tha: "Më vonë do t'i kërkoj falje Zotit tim për ju. Ai është Gjynahfalës i gjynaheve të atyre që pendohen prej robve të Vet dhe i Mëshirshëm me ta".

(99) E kështu Jakubi dhe familja e tij dolën prej vendit të tyre, duke u drejtuar për te Jusufi në Egjipt. Pasi hynë tek Jusufi, ai përqafoi babain dhe nënën e tij dhe u tha vëllezërve dhe familjeve të tyre: "Hyni në Egjipt me lejen e Allahut, të sigurt, duke mos ju prekur në të asnjë shqetësim."

(100) Pastaj i uli prindërit e vet në fronin ku ai qëndronte. Më tej prindërit dhe 11 vëllezërit e tij e përshëndetën duke u përulur në sexhde, e cila ishte akt nderimi e jo adhurimi asokohe. Në këtë mënyrë u përmbush caktimi i Allahut që i kishte dalë Jusufit në ëndërr. Atëherë, Jusufi ﷺ i tha të atit: "Baba! Rënia juaj në sexhde për mua në shenjë nderimi është interpretimi i ëndrrës që kisha parë e ta kisha treguar ty. Zoti im e bëri atë realitet. Zoti im tregoi edhe mirësi të tjera ndaj meje, kur më nxori prej burgut e kur ju solli juve prej shkretëtirave, pas asaj që bëri shejtani, duke prishur marrëdhëniet me vëllezërit e mi. Zoti im është i Dhembshëm në mënyrën se si Ai drejton, kur e dëshiron diçka të tillë. Ai është i Gjithëdijshëm për çdo gjendje të robëve të Vet, si dhe i Urtë në mënyrën se si Ai drejton.

(101) Pastaj Jusufi iu drejtua me lutje Zotit të vet dhe tha: "O Zot, Ti mua më dhurove sundimin e Egjiptit e më mësove interpretimin e ëndrrave! O Krijuesi i qiejve e i Tokës, o Shpikësi i tyre, duke mos u mbështetur në asnjë shembull të mëparshëm! Ti je Kujdestari i të gjitha çështjeve të mia të jetës së kësaj bote dhe Kujdestari i të gjithave çështjeve në Botën Tjetër! Kur të mbarojë afati im, më bëj të vdes mysliman (i nënshtruar ndaj Teje) dhe më bashko me profetët dhe vepërmirët përmirësues, nga baballarët e mi dhe të tjerë në Xhenetin Firdeus – Xhenetin më të lartë".

(102) Këtë që u përmend në tregimin e Jusufit dhe vëllezërve të tij, e që po ta shpallim ty, ti as që e dije, o i Dërguar, nëse nuk do kishe qenë në mesin e vëllezërve të Jusufit, kur ata vendosën që ta hidhnin në fund të pusit, si dhe kur planifikonin kurthin, por ishim Ne që ta shpallëm këtë ty.

(103) Megjithatë, shumica e njerëzve nuk do jenë besimtarë, edhe nëse përpiqesh, o i Dërguar, me tërë fuqinë tënde që t'i bindësh që të besojnë, prandaj mos e dëmto veten nga mërzia për ta.

Mësime nga ajetet:

- Mirësia ndaj prindërve, vlerësimi dhe nderimi i tyre është detyrë, ashtu si dhe nxitimi për t'i përgëzuar ata me lajme të mira.
- Bërja kujdes prej cytjeve ndjellakeqe të shejtanit, si dhe prej atyre që përpiqen të mbjellin përçarje në mesin e atyre që duhen.
- Sado që të ngrihet njeriu në besimin e tij apo pozitat e kësaj bote, të gjitha janë si rezultat i nderimit dhe mirësisë që Allahu i Lartësuar ia ka dhuruar atij.
- Kërkimi prej Allahut i një përmbylljeje të mirë të jetës (me besim), shpëtimit, fitores në Ditën e Gjykimit si dhe për t'u bashkuar me vepërmirët në Xhenet.

وَمَا تَسۡـَٔلُهُمۡ عَلَيۡهِ مِنۡ أَجۡرٍۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ لِّلۡعَٰلَمِينَ
١٠٤ وَكَأَيِّن مِّنۡ ءَايَةٖ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ يَمُرُّونَ عَلَيۡهَا
وَهُمۡ عَنۡهَا مُعۡرِضُونَ ١٠٥ وَمَا يُؤۡمِنُ أَكۡثَرُهُم بِٱللَّهِ إِلَّا
وَهُم مُّشۡرِكُونَ ١٠٦ أَفَأَمِنُوٓاْ أَن تَأۡتِيَهُمۡ غَٰشِيَةٞ مِّنۡ عَذَابِ
ٱللَّهِ أَوۡ تَأۡتِيَهُمُ ٱلسَّاعَةُ بَغۡتَةٗ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ١٠٧ قُلۡ
هَٰذِهِۦ سَبِيلِيٓ أَدۡعُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ ٱتَّبَعَنِيۖ
وَسُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ١٠٨ وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن
قَبۡلِكَ إِلَّا رِجَالٗا نُّوحِيٓ إِلَيۡهِم مِّنۡ أَهۡلِ ٱلۡقُرَىٰٓۗ أَفَلَمۡ يَسِيرُواْ
فِي ٱلۡأَرۡضِ فَيَنظُرُواْ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن
قَبۡلِهِمۡۗ وَلَدَارُ ٱلۡأٓخِرَةِ خَيۡرٞ لِّلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ١٠٩
حَتَّىٰٓ إِذَا ٱسۡتَيۡـَٔسَ ٱلرُّسُلُ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمۡ قَدۡ كُذِبُواْ
جَآءَهُمۡ نَصۡرُنَا فَنُجِّيَ مَن نَّشَآءُۖ وَلَا يُرَدُّ بَأۡسُنَا عَنِ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلۡمُجۡرِمِينَ ١١٠ لَقَدۡ كَانَ فِي قَصَصِهِمۡ عِبۡرَةٞ لِّأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِۗ
مَا كَانَ حَدِيثٗا يُفۡتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصۡدِيقَ ٱلَّذِي بَيۡنَ يَدَيۡهِ
وَتَفۡصِيلَ كُلِّ شَيۡءٖ وَهُدٗى وَرَحۡمَةٗ لِّقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ١١١

(104) Pasi, nëse do të kishin logjikuar, do të të kishin besuar ty, sepse ti nuk është se u ke kërkuar ndonjë shpërblim atyre, o i Dërguar, për këtë Kuran dhe as për atë në të cilën po i thërret, pasi Kurani nuk është tjetër, përveçse një përkujtim për të gjithë njerëzit.

(105) E sa e sa argumente të shumta ka që tregojnë rreth Njëshmërisë së të Lartësuarit, të shpërndara në qiej dhe në Tokë, pranë të cilave ata kalojnë, por që ata as nuk meditojnë në lidhje me to dhe as nuk i përfillin, duke u treguar indiferentë ndaj tyre.

(106) Madje, shumica e njerëzve që e besojnë Allahun si Krijues, Furnizues, Jetëdhënës dhe Vdekjesjellës, nuk e besojnë ndryshe, vetëm se duke adhuruar bashkë me Të edhe të tjerë, si statuja e idhuj, si dhe duke pretenduar se Ai ka fëmijë (I Lartësuar qoftë!).

(107) A mos, vallë, u siguruan idhujtarët e tillë se atyre nuk do u vijë ndonjë ndëshkim në jetën e kësaj bote, që t'i tronditë apo t'i mbulojë ata, duke mos patur asnjë mundësi për ta shmangur; apo se nuk do t'u vijë Ora papritmas, ndërkohë që ata as nuk do ta ndiejnë ardhjen e saj duke mos u përgatitur aspak për të?! Vallë, prandaj edhe nuk besojnë?!

(108) Thuaju, o i Dërguar atyre që fton: "Kjo është Rruga ime, në të cilën unë i ftoj njerëzit. Ajo bazohet në argumente të qarta bindëse. Në të thërras unë dhe thërret kushdo që më pason, që ka përqafuar udhëzimin tim dhe ndjek traditën timë. I Pastër është Allahu nga ato gjëra që i mvishen Atij, që nuk i përshtaten Madhështisë së Tij dhe bien ndesh me Emrat dhe Atributet e Tij Absolute. Unë nuk jam prej atyre që i bëjnë shok Allahut, por unë jam nga ata që e njësojnë Atë, i madhëruar qoftë!".

(109) Ne dërguam para teje, o i Dërguar, vetëm burra nga mesi i njerëzve dhe jo engjëj, duke u shpallur atyre ashtu siç të kemi shpallur edhe ty; që ishin prej zonave të populluara dhe jo prej zonave të pabanuara shkretinore. Kur popujt e tyre i konsideruan ata gënjeshtarë, Ne i shkatërruam. A nuk kanë udhëtuar mohuesit e tu nëpër Tokë, e të thellohen në mendime rreth asaj se si ka qenë fundi i mohuesve që ishin përpara tyre e të nxjerrin mësime nga ata?!
Prandaj, ajo që gjendet në Botën Tjetër, pra, mirësia, do jetë shumë më e mirë për ata që ia kanë frikën Allahut në jetën e kësaj bote. A nuk po e mendoni, se ajo është shumë më e mirë për ju, e t'ia keni frikën Allahut, duke i vënë në zbatim urdhrat e Tij, ku më i madhi i tyre është Imani (Besimi në Allahun e Vetëm), si dhe të largoheni prej ndalimeve të Tij, ku më i madhi prej tyre është shirku (idhujtaria) ndaj Allahut?! (110) Këtyre lajmëtarëve, që Ne i dërgojmë, ua tolerojmë armiqtë e tyre, duke mos ua shpejtuar ndëshkimin, si një mënyrë përshkallëzimi drejt shkatërrimit; derisa kur të duket se atyre u është vonuar shkatërrimi dhe të dërguarit ta kenë humbur shpresën se ata mund të shkatërrohen. Dhe jobesimtarët të mendojnë se të dërguarit e tyre i patën gënjyer me kërcënimet që ua bënin në lidhje me dënimin që do t'u binte atyre dhe me shpëtimin e besimtarëve. Pikërisht atëherë u vjen ndihma Jonë të dërguarve Tanë, duke i shpëtuar ata e besimtarët prej shkatërrimit që përfshin mohuesit. Në atë moment, ndëshkimi Ynë nuk kthehet më mbrapa, kur të jetë duke rënë mbi kriminelët. (111) Vërtet që në tregimet rreth të dërguarve dhe popujve të tyre, si dhe tregimin rreth Jusufit dhe vëllezërve të tij, ka këshilla, prej të cilave përfitojnë të zotët e mendjeve të kthjellëta, pasi ky Kuran nuk përmban lidhur me to asnjë fjalë të sajuar në emër të Allahut; përkundrazi, ai është vërtetues i librave të mëparshëm qiellorë, që zbritën nga Allahu, shpjegues për çdo gjë që ka nevojë për t'u shpjeguar, sa u përket gjykimeve dhe dispozitave; udhëzues për tek çdo mirësi; si dhe mëshirë për njerëzit që besojnë në të, pasi vetëm ata janë që përfitojnë prej asaj që gjendet në të.

Mësime nga ajetet:

- Thirrësi nuk i zotëron zemrat e njerëzve, për t'i shtyrë ata tek veprat e devotshmërisë, si dhe shumica e njerëzve në Tokë nuk janë të udhëzuar.
- Qortimi i atyre që tregohen indiferentë ndaj fakteve ekzistuese të Allahut dhe argumenteve që tregojnë për Njëshmërinë e Tij, të cilat gjenden gjithandej nëpër univers.
- Ajeti i mësipërm "Thuaj: Kjo është Rruga ime..." ka disa prej shtyllave të thirrjes Islame, që janë:

a- Ekzistimi i një metode: "...thërras për tek Allahu...".
b- Kjo metodë ngrihet duke u mbështetur në dije ﴿...duke qenë i ditur...﴾.
c- Ekzistimi i thirrësit ﴿...thërras... ﴾dhe ﴿...unë...﴾.
d- Ekzistimi i atyre që u drejtohet thirrja: ﴿...dhe kushdo që më ndjek mua...﴾.

سُورَةُ الرَّعۡدِ
ترتيبها ١٣ — آياتها ٤٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِۗ وَٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ ٱلۡحَقُّ
وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يُؤۡمِنُونَ ١ ٱللَّهُ ٱلَّذِي رَفَعَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
بِغَيۡرِ عَمَدٖ تَرَوۡنَهَاۖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ
كُلّٞ يَجۡرِي لِأَجَلٖ مُّسَمّٗىۚ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَ يُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لَعَلَّكُم
بِلِقَآءِ رَبِّكُمۡ تُوقِنُونَ ٢ وَهُوَ ٱلَّذِي مَدَّ ٱلۡأَرۡضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَٰسِيَ
وَأَنۡهَٰرٗاۖ وَمِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ جَعَلَ فِيهَا زَوۡجَيۡنِ ٱثۡنَيۡنِۖ يُغۡشِي ٱلَّيۡلَ
ٱلنَّهَارَۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ٣ وَفِي ٱلۡأَرۡضِ
قِطَعٞ مُّتَجَٰوِرَٰتٞ وَجَنَّٰتٞ مِّنۡ أَعۡنَٰبٖ وَزَرۡعٞ وَنَخِيلٞ صِنۡوَانٞ
وَغَيۡرُ صِنۡوَانٖ يُسۡقَىٰ بِمَآءٖ وَٰحِدٖ وَنُفَضِّلُ بَعۡضَهَا عَلَىٰ بَعۡضٖ
فِي ٱلۡأُكُلِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ٤ ۞ وَإِن تَعۡجَبۡ (ربع الحزب ٢٥)
فَعَجَبٞ قَوۡلُهُمۡ أَءِذَا كُنَّا تُرَٰبًا أَءِنَّا لَفِي خَلۡقٖ جَدِيدٍۗ
أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِرَبِّهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَغۡلَٰلُ فِيٓ
أَعۡنَاقِهِمۡۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ أَصۡحَٰبُ ٱلنَّارِۖ هُمۡ فِيهَا خَٰلِدُونَ ٥

SURJA ER-RA'D

Medinase

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

Disa qëllime të sures:

Përgjigja ndaj atyre që i mohojnë Shpalljen dhe Profetësinë, duke u paraqitur aspekte të madhështisë së Allahut.

Shpjegimi i ajeteve:

(1) Elif, Lam, Mim, Ra - janë shkronja për të cilat janë dhënë mendime dhe është folur për to në fillim të sures Bekare.
Këto ajete të lartësuara në këtë sure dhe ky Kuran, i cili t'u zbrit ty, o i Dërguar, është e Vërteta, në të cilën nuk gjendet asgjë dyshuese dhe se nuk ka dyshim se ai është nga Vetë Allahu, por shumica e njerëzve nuk besojnë në të vetëm për shkak të kokëfortësisë dhe mendjemadhësisë.
(2) Allahu është Ai, i Cili i krijoi qiejt, të ngritur pa asnjë kolonë mbajtëse, që mund t'i shihni dhe, pas kësaj u lartësua dhe u ngrit përmbi Arsh, me një ngritje siç i shkon të Lartësuarit, për të cilën nuk duhet pyetur se si e as përngjasuar. Është Ai që e bëri Diellin dhe Hënën të nënshtrohen, për t'u sjellë dobi krijesave të Tij, duke bërë që secili prej tyre, Dielli dhe Hëna, të udhëtojnë për tek afati i përcaktuar në Dijen e Allahut. Ai e ndryshon vendimin e Vet në qiej dhe në Tokë si të dëshirojë. Kështu, Ai i sqaron argumentet që tregojnë për fuqinë e Tij, me shpresë se do t'ju shtohet bindja se do të takoheni me Zotin tuaj në Ditën e Gjykimit dhe do të përgatiteni për të, duke bërë vepra të mira.
(3) Është Ai, i Cili e zgjeroi Tokën dhe në të krijoi male përforcuese, në mënyrë që ajo të mos lëkundet bashkë me njerëzit. Ai vendosi në të lumej, që nga uji i tyre të pinë njerëzit, kafshët dhe bimët. Të gjitha llojet e frutave Ai i bëri dy palësh, një lloj si çifti mashkull -femër tek kafshët. Ai ia vesh natën ditës, duke e bërë atë errësirë, pasi më parë ishte dritë. Vërtet, në këto që u përmendën ekzistojnë fakte dhe argumente për njerëzit që mendojnë rreth krijimitarisë së Allahut dhe meditojnë në lidhje me të, sepse ata janë përfitues prej këtyre fakteve treguese dhe argumenteve sqaruese.
(4) Madje, në të njëjtën tokë, me parcela të përafërta të kopshteve me rrush e me hurma arabe, që kanë një origjinë të vetme, si dhe me hurma arabe, që janë të veçanta në origjinë; të cilat, të gjitha ujiten prej një uji, duke bërë që disa prej tyre të preferohen mbi disa të tjera, si në shijet, ashtu edhe në dobitë e ndryshme, edhe pse ato janë prej të njëjtës tokë e ujiten prej të njëjtit ujë. Vërtet që në këtë që u përmend ekzistojnë fakte treguese dhe argumente sqaruese për njerëzit që logjikojnë, pasi vetëm ata nxjerrin mësime prej kësaj.
(5) Nëse ia vlen të shtangesh, o i Dërguar, për diçka, atëherë gjëja që e meriton të të shtangë është mohimi që ata ia bëjnë ringjalljes dhe fjala e tyre kundërshtuese: "Vallë, kur të kemi vdekur dhe të jemi bërë pluhur dhe eshtra të kalbura, kemi për t'u ringjallur dhe rikthyer përsëri në jetë?! Të tillët që e mohojnë ringjalljen pas vdekjes, ata e kanë mohuar Zotin e tyre, duke e mohuar fuqinë e Tij për t'i ringjallur të vdekurit; prandaj pikërisht atyre do t'u vihen zinxhirët e zjarrit në qafë në Ditën e Gjykimit dhe pikërisht ata do të jenë banorë të Zjarrit dhe se aty do të qëndrojnë përgjithmonë:as nuk do t'u vijë fundi dhe as nuk do t'u përfundojë dënimi.

Mësime nga ajetet:

- Pranimi i Fuqisë së Allahut të Lartësuar si dhe mahnitja me krijimin që u ka bërë qiejve dhe Tokës pa patur nevojën e shtyllave për t'i mbajtur ato përveç madhështisë së krijimit të tyre, gjerësisë së tyre.
- Pranimi i Fuqisë së Allahut dhe e Zotërimit të Tij të plotë me anë të argumenteve të ekzistencës së krijimit, si ai që prej një thelbi aq të vogël mbijnë pemë me përmasa aq të mëdha dhe përkundër faktit se ato ujiten prej një uji, përmasat, ngjyrat, frytet dhe shijet e tyre janë të ndryshme.
- Vërtetë që nxjerrja që Allahu ua bën pemëve aq të mëdha prej një thelbi aq të vogël, në forma që nuk kanë ekzistuar më parë, është një kundërpërgjigje e fortë ndaj idhujtarëve, të cilët e mohonin ringjalljen; sepse rikthimi i të gjitha pjesëve të bëra pluhur, të shpërndara e të tretura në tokë, si dhe ringjallja e tyre edhe një herë nga fillimi, pasi ata patën ekzistuar edhe më parë, është çështje më e lehtë, sesa nxjerrja nga një thelb të diçkaje që nuk ka ekzistuar kurrë më parë.

وَيَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلسَّيِّئَةِ قَبۡلَ ٱلۡحَسَنَةِ وَقَدۡ خَلَتۡ مِن
قَبۡلِهِمُ ٱلۡمَثُلَٰتُۗ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغۡفِرَةٖ لِّلنَّاسِ عَلَىٰ ظُلۡمِهِمۡۖ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ٦ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡلَآ
أُنزِلَ عَلَيۡهِ ءَايَةٞ مِّن رَّبِّهِۦٓۗ إِنَّمَآ أَنتَ مُنذِرٞۖ وَلِكُلِّ قَوۡمٍ
هَادٍ ٧ ٱللَّهُ يَعۡلَمُ مَا تَحۡمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ ٱلۡأَرۡحَامُ
وَمَا تَزۡدَادُۚ وَكُلُّ شَيۡءٍ عِندَهُۥ بِمِقۡدَارٍ ٨ عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ
وَٱلشَّهَٰدَةِ ٱلۡكَبِيرُ ٱلۡمُتَعَالِ ٩ سَوَآءٞ مِّنكُم مَّنۡ
أَسَرَّ ٱلۡقَوۡلَ وَمَن جَهَرَ بِهِۦ وَمَنۡ هُوَ مُسۡتَخۡفِۭ بِٱلَّيۡلِ وَسَارِبُۢ
بِٱلنَّهَارِ ١٠ لَهُۥ مُعَقِّبَٰتٞ مِّنۢ بَيۡنِ يَدَيۡهِ وَمِنۡ خَلۡفِهِۦ
يَحۡفَظُونَهُۥ مِنۡ أَمۡرِ ٱللَّهِۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوۡمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُواْ
مَا بِأَنفُسِهِمۡۗ وَإِذَآ أَرَادَ ٱللَّهُ بِقَوۡمٖ سُوٓءٗا فَلَا مَرَدَّ لَهُۥۚ وَمَا
لَهُم مِّن دُونِهِۦ مِن وَالٍ ١١ هُوَ ٱلَّذِي يُرِيكُمُ ٱلۡبَرۡقَ خَوۡفٗا
وَطَمَعٗا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ ١٢ وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ
وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ مِنۡ خِيفَتِهِۦ وَيُرۡسِلُ ٱلصَّوَٰعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَن يَشَآءُ وَهُمۡ يُجَٰدِلُونَ فِي ٱللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ ٱلۡمِحَالِ ١٣

(6) Madje, idhujtarët kërkojnë prej teje, o i Dërguar, që t'ua shpejtosh dënimin dhe e shikojnë që po u vonohet zbritja e tij mbi ta; në vend që ata të kërkojnë që t'u përmbushen mirësitë, të cilat Allahu i ka caktuar për ta. Por sa popuj ka patur përpara tyre që u përfshinë nga dënimi?!Përse nuk nxjerrin mësime nga kjo!? Vërtet që Zoti yt është Tolerues ndaj njerëzve, përkundër keqbërjes së tyre, prandaj edhe nuk ua përshpejton dënimin, në mënyrë që ata të pendohen tek Allahu. Ai është edhe ndëshkues i ashpër për ata që këmbëngulin në mohimin e tyre, nëse nuk pendohen.

(7) Ndërsa ata që e mohuan Allahun, duke refuzuar me këmbëngulje dhe kokëfortësi, thanë: "Përse të mos i zbriste Muhamedit ndonjë mrekulli prej Zotit të tij, ashtu siç i zbriti edhe Musait dhe Isait?!" Në të vërtetë ti, o i Dërguar, je vetëm një paralajmërues, për t'i frikësuar njerëzit prej dënimit të Allahut, kështu që nuk ke se si të kesh mrekulli, nëse ato nuk t'i jep Allahu. Çdo popull pati të dërguarin e vet, që t'i udhëzonte ata për tek Rruga e Vërtetë.

(8) Por Allahu di çdo gjë, madje edhe atë që e bart çdo femër në barkun e saj, duke ditur çdo gjë edhe për të, madje Ai e di edhe çfarë ndodh në mitra me embrionin, për mangësitë, zhvillimin, shëndetin apo sëmundjet e tij dhe se çdo gjë tek Ai është e përcaktuar me një formë që as nuk tejkalohet e as nuk lihet mangut.

(9) Pasi Ai (Qoftë i Lartësuar!), është i Gjithëdijshëm për çdo gjë që nuk mund të perceptojnë shqisat e robve të Vet dhe është i Gjithëdijshëm edhe për çdo gjë që mund ta perceptojnë shqisat e tyre; Ai është i Madhërishëm në çdo cilësi, emër dhe vepër të Tij, si dhe i Lartësuar, përmbi të gjitha krijesat e krijuara prej Tij, qoftë me Qenien apo cilësitë e Veta.

(10) Kështu që, Ai e di atë që mbahet sekret e madje edhe më të fshehtë se aq; madje për Të, në Dijen e Tij janë të njëjtë, si ai që e fsheh fjalën e vet në mesin juaj, o njerëz, si ai që e publikon atë. Gjithashtu për Të, në Dijen e Tij, është e njëjtë si ajo vepër që është e mbuluar për sytë e njerëzve me errësirën e natës, si ajo që është e dukshme në dritën e ditës.

(11) Ai ka engjëj, të cilët vijnë njëri pas tjetrit duke e mbikëqyrur njeriun, kështu që disa prej tyre vijnë natën dhe disa prej tyre vijnë ditën, për ta mbrojtur njeriun me urdhër të Allahut, prej caktimeve të cilat i ka shkruar Allahu për të tjerët, në mënyrë që ta mbrojnë atë prej tyre; si dhe për të shkruar çdo fjalë dhe veprim të tijin. Sepse Allahu në të vërtetë nuk ia ndryshon gjendjen një populli, nga në të mirë, në diçka tjetër, derisa ata vetë ta ndryshojnë atë që është në brendësitë e tyre, në lidhje me të qenët mirënjohës. Por, nëse Allahu i Lartësuar do donte që ta shkatërronte ndonjë popull, atëherë askush nuk mund ta ndryshojë atë që Ai e dëshiron dhe se ju, o njerëz, përveç Allahut, nuk keni asnjë tjetër që mund të përkujdesej për çështjet tuaja apo që t'i drejtoheni që t'ua largojë fatkeqësitë që u godasin.

(12) Ai, o njerëz, u tregon edhe vetëtimën, duke bashkuar tek ju me këtë frikën prej bubullimave dhe shpresën për shi. Ai i krijon edhe retë e dendura, me ujin e shiut të rrëmbyeshëm.

(13) Melekët e lartmadhërojnë Zotin e tyre nga frika prej Tij. Ai ia lëshon rrufenë përcëlluese kujt të dojë prej krijesave të Veta, duke i shkatërruar ata. Jobesimtarët debatojnë në lidhje me Njëqenësinë e Allahut, ndërkohë që Allahu është i Gjithëpushtetshëm dhe i Gjithëfuqishëm, çdo gjë që dëshiron Ai e bën.

Mësime nga ajetet:

- Nga madhësia e faljes së Allahut dhe Butësisë së Tij ndaj bijve të Ademit, ndërkohë që ata tregohen mendjemëdhenj dhe i shpërfillin të dërguarit dhe profetët e Tij, Ai përsëri i furnizon, i fal dhe tregohet i Butë ndaj tyre.
- Dija e gjerë e Allahut të Lartësuar në lidhje me gjithçka, përfshirë edhe atë që gjendet në errësirën e mitrës, duke patur dijeni për të që kur fara hyn në mitër; ndryshimet e embrionit derisa të krijohet në mashkull apo femër; për shëndetin apo sëmundjet e tij; furnizimin apo exhelin (afatin e vdekjes) së tij; si dhe a do zgjedhë të jetë fatkeq apo i lumtur në Botën Tjetër. Kështu, Dija e Tij është gjithëpërfshirëse.
- Kujdesi i madh që Allahu tregon për bijtë e Ademit, si dhe pohimi i ekzistencës së engjëjve, të cilët e ruajnë dhe e mbrojnë njeriun.
- Allahu i Lartësuar e ndryshon gjendjen e robit të Vet duke i mundësuar një gjendje më të mirë, sapo të shihet se ai është duke ndjekur shkaqet e udhëzimit, pasi udhëzimi i kërkuar është i lidhur me ndjekjen e udhëzimit të sqaruar.

لَهُۥ دَعۡوَةُ ٱلۡحَقِّۚ وَٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ لَا يَسۡتَجِيبُونَ لَهُم بِشَيۡءٍ إِلَّا
كَبَٰسِطِ كَفَّيۡهِ إِلَى ٱلۡمَآءِ لِيَبۡلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَٰلِغِهِۦۚ وَمَا دُعَآءُ ٱلۡكَٰفِرِينَ
إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ ١٤ وَلِلَّهِ يَسۡجُدُ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ طَوۡعٗا
سَجدة وَكَرۡهٗا وَظِلَٰلُهُم بِٱلۡغُدُوِّ وَٱلۡأٓصَالِ۩ ١٥ قُلۡ مَن رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلۡأَرۡضِ قُلِ ٱللَّهُۚ قُلۡ أَفَٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ لَا يَمۡلِكُونَ
لِأَنفُسِهِمۡ نَفۡعٗا وَلَا ضَرّٗاۚ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِي ٱلۡأَعۡمَىٰ وَٱلۡبَصِيرُ أَمۡ هَلۡ
تَسۡتَوِي ٱلظُّلُمَٰتُ وَٱلنُّورُۗ أَمۡ جَعَلُواْ لِلَّهِ شُرَكَآءَ خَلَقُواْ كَخَلۡقِهِۦ فَتَشَٰبَهَ
ٱلۡخَلۡقُ عَلَيۡهِمۡۚ قُلِ ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖ وَهُوَ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّٰرُ ١٦ أَنزَلَ
مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَسَالَتۡ أَوۡدِيَةُۢ بِقَدَرِهَا فَٱحۡتَمَلَ ٱلسَّيۡلُ زَبَدٗا رَّابِيٗاۖ
وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيۡهِ فِي ٱلنَّارِ ٱبۡتِغَآءَ حِلۡيَةٍ أَوۡ مَتَٰعٖ زَبَدٞ مِّثۡلُهُۥۚ
كَذَٰلِكَ يَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ وَٱلۡبَٰطِلَۚ فَأَمَّا ٱلزَّبَدُ فَيَذۡهَبُ جُفَآءٗۖ
وَأَمَّا مَا يَنفَعُ ٱلنَّاسَ فَيَمۡكُثُ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ كَذَٰلِكَ يَضۡرِبُ ٱللَّهُ
ٱلۡأَمۡثَالَ ١٧ لِلَّذِينَ ٱسۡتَجَابُواْ لِرَبِّهِمُ ٱلۡحُسۡنَىٰۚ وَٱلَّذِينَ لَمۡ يَسۡتَجِيبُواْ
لَهُۥ لَوۡ أَنَّ لَهُم مَّا فِي ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا وَمِثۡلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفۡتَدَوۡاْ بِهِۦٓۚ
أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ سُوٓءُ ٱلۡحِسَابِ وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُۖ وَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ١٨

(14) Vetëm Allahut i përkasin lutjet dhe adhurimi, nuk i ndan ato me askënd tjetër. Ndërsa idhujt, që idhujtarët i lusin në vend të Tij, ata kurrë nuk do t'u përgjigjen lutjeve të tyre, për çfarëdo qoftë. Shembulli i tyre është një i etur, i cili i zgjat duart e veta drejt ujit, në mënyrë që ai t'i vijë tek goja, që ky të pijë prej tij, por që kurrë nuk ka për t'i ardhur. Duaja (lutja) e jobesimtarëve ndaj idhujve të tyre, është vetëm humbje (kohe dhe energjie) dhe largim prej së Vërtetës, pasi idhujt e tyre nuk zotërojnë asgjë që do mund t'u sillte atyre ndonjë dobi e as që t'u priste atyre ndonjë të keqe.

(15) E Allahut i përulen, duke i bërë sexhde, gjithçka që është në qiej dhe në Tokë, besimtarë e jobesimtarë. Besimtarët i përulen e i bien Atij në sexhde në mënyrë të vullnetshme, ndërsa jobesimtarët i përulen Atij në mënyrë të pavullnetshme, duke u përputhur kështu me natyrshmërinë e tyre, e cila i përulet Atij me dëshirë. Edhe hija e çdo gjëje, e cila ka hije, i përulet Atij në fillim dhe në fund të ditës.

(16) Pyeti, o i Dërguar, jobesimtarët, të cilët bashkë me Allahun adhurojnë edhe të tjerë: "Kush i krijoi qiejt e Tokën dhe i drejton çështjet e tyre?!" Thuaju: "Allahu, pra, Ai është që i krijoi e i drejton çështjet e tyre dhe ju e pranoni diçka të tillë". Pastaj pyeti, o i Dërguar: "Atëherë përse keni zgjedhur për veten tuaj mbrojtës të tjerë në vend të Allahut, kur ata janë të pafuqishëm për t'u vetëmbojtur a për t'i bërë vetes dobi?! Atëherë si do të munden që ta bëjnë këtë për dikë tjetër?!' Pastaj thuaju, o i Dërguar: "Po, a mund të jetë i njëjtë jobesimtari mendjembyllur me besimtarin largpamës e të udhëzuar?!" Ose, a mund të jenë njësoj errësirat e mosbesimit me dritën e besimit?! Apo mos vallë ata mendojnë se Allahu i Lartësuar ka ortakë që kanë pjesë në krijim bashkë me Të e kësisoj idhujtarët nuk arrijnë t'i dallojnë krijesat e Allahut nga krijesat e idhujve të tyre?!" Thuaju, o i Dërguar: "Vetëm Allahu është Krijuesi i gjithçkaje e askush nuk është ortak me Të në krijim. Ai është i Vetmi Hyjni dhe i Vetmi që e meriton të adhurohet, Ai triumfon mbi gjithçka".

(17) Allahu e sqaron shkërmoqjen e së kotës dhe mbetjen e së Vërtetës me shembullin e shiut që mbush luginat me rrëke uji të vogla e të mëdha. Rrjedha e ujit sjell me vete lym e shkumë; lymi i dobishëm mbetet, ndërsa shkuma shkon me ujin. Po ashtu, Ai jep nje shmbull tjetër sqarues: metalet e shtrenjta, që njerëzit i shkrijnë për t'i përpunuar, duke u dhënë forma të bukura për njerëzit. Me shkrirjen e metalit zgjyra e pavlerë del e ikën dhe mbetet vetëm metali. Me këto dy shembuj të përshkruar, Allahu krahason të Vërtetën dhe të kotën. E kota është si fundërrinat dhe shkuma e dalë mbi sipërfaqen e ujit, apo si mbetja që hidhet nga shkrirja e metaleve të oksiduara, ndërsa e Vërteta është si uji i pastër, prej të cilit pihet, jep fryte, bar dhe kullota, apo si ajo që mbetet prej metaleve pas shkrirjes së tyre, që njerëzit përfitojnë. Ashtu siç solli këto dy shembuj, Allahu u sjell njerëzve edhe shembuj të tjerë, në mënyrë që t'u sqarohet njerëzve e Vërteta dhe e kota.

(18) Për besimtarët, të cilët i janë përgjigjur Thirrjes së Zotit të tyre që ta njësojnë Atë dhe t'i binden, do të jetë shpërblimi më i mirë, që është Xheneti. Ndërsa jobesimtarët, të cilët nuk i janë përgjigjur Thirrjes së Tij që ta njësojnë Atë e t'i binden, edhe sikur t'i kishin të gjitha pasuritë që janë në Tokë, madje nëse do ta kishin edhe dyfishin e saj, të gjithën do ta kishin dhënë si kompensim për të shpëtuar vetet e tyre prej ndëshkimit. Të tillët, që nuk iu përgjigjen Thirrjes së Tij, kanë për t'u marrë në llogari për të gjitha të këqijat e tyre, si dhe vendqendrimi i tyre, në të cilin do të përfundojnë, do të jetë Xhehenemi. Sa shtrat dhe vend i keq është ai Zjarr për ta!

Mësime nga ajetet:

- Bërja e qartë e devijimit të idhujtarëve, sa u përket lutjeve dhe kërkimit të tyre ndihmë prej dikujt tjetër përveç Allahut të Lartësuar, si dhe përngjasimi i tyre me atë që dëshiron që të pijë ujë dhe e zgjat dorën drejt ujit, pa patur mundësi që të pijë prej tij, e duke mbetur kështu pa pirë, pasi ai nuk ka përdorur mënyrën e duhur për ta arritur këtë.
- Prej metodave sqaruese në Kuran janë edhe sjellja e shembujve, duke bashkuar kështu logjikën me realitetin, si dhe duke dhënë një përshkrim logjik, që ndihmon arritjen e kuptimit të synuar.
- Pohimi se të gjitha krijesat i bëjnë sexhde (nënshtrohen) Allahut të Lartësuar me dëshirë dhe pa dëshirë, duke u përputhur kështu me natyrshmërinë e tyre, e cila e dëshiron që t'i përulet Atij (Qoftë i Lartësuar!).

الحزب ٢٦

۞ أَفَمَن يَعۡلَمُ أَنَّمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَ مِن رَّبِّكَ ٱلۡحَقُّ كَمَنۡ هُوَ أَعۡمَىٰٓۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ١٩ ٱلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهۡدِ ٱللَّهِ وَلَا يَنقُضُونَ ٱلۡمِيثَٰقَ
٢٠ وَٱلَّذِينَ يَصِلُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيَخۡشَوۡنَ رَبَّهُمۡ
وَيَخَافُونَ سُوٓءَ ٱلۡحِسَابِ ٢١ وَٱلَّذِينَ صَبَرُواْ ٱبۡتِغَآءَ وَجۡهِ رَبِّهِمۡ
وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَأَنفَقُواْ مِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ سِرّٗا وَعَلَانِيَةٗ وَيَدۡرَءُونَ
بِٱلۡحَسَنَةِ ٱلسَّيِّئَةَ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عُقۡبَى ٱلدَّارِ ٢٢ جَنَّٰتُ عَدۡنٖ يَدۡخُلُونَهَا
وَمَن صَلَحَ مِنۡ ءَابَآئِهِمۡ وَأَزۡوَٰجِهِمۡ وَذُرِّيَّٰتِهِمۡۖ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةُ يَدۡخُلُونَ
عَلَيۡهِم مِّن كُلِّ بَابٖ ٢٣ سَلَٰمٌ عَلَيۡكُم بِمَا صَبَرۡتُمۡۚ فَنِعۡمَ عُقۡبَى ٱلدَّارِ ٢٤
وَٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهۡدَ ٱللَّهِ مِنۢ بَعۡدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقۡطَعُونَ
مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيُفۡسِدُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ أُوْلَٰٓئِكَ لَهُمُ
ٱللَّعۡنَةُ وَلَهُمۡ سُوٓءُ ٱلدَّارِ ٢٥ ٱللَّهُ يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ
وَيَقۡدِرُۚ وَفَرِحُواْ بِٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَمَا ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا فِي ٱلۡأٓخِرَةِ إِلَّا
مَتَٰعٞ ٢٦ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ ءَايَةٞ مِّن رَّبِّهِۦۚ قُلۡ
إِنَّ ٱللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِيٓ إِلَيۡهِ مَنۡ أَنَابَ ٢٧ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَتَطۡمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكۡرِ ٱللَّهِۗ أَلَا بِذِكۡرِ ٱللَّهِ تَطۡمَئِنُّ ٱلۡقُلُوبُ ٢٨

(19) I barabartë nuk është as ai që e di se ajo që të është zbritur ty prej Allahut, o i Dërguar, prej Zotit tënd, është e Vërteta, në të cilën nuk ekziston asgjë dyshuese, e që është besimtari që i është përgjigjur thirrjes së Allahut për të besuar, me atë që është i verbër, e që është jobesimtari, i cili nuk i përgjigjet thirrjes së Allahut për të besuar. Por, nga kjo nxjerrin mësim dhe përfitojnë vetëm zotëruesit e mendjeve të kthjellëta.
(20) Pikërisht ata që i përgjigjen thirrjes së Allahut për të besuar, i përmbahen edhe besës që ia kanë dhënë Allahut apo ia kanë dhënë njerëzve, si dhe nuk i shkelin marrëveshjet e nënshkruara me Allahun dhe njerëzit.
(21) Të tillët i mbajnë edhe lidhjet familjare, për të cilat Allahu ka urdhëruar që të mbahenAtai druhen Zotit të tyre me një frikërespekt që i shtyn ata për të vënë në zbatim urdhrat e Tij dhe për t'u larguar prej ndalesave të Tij, si dhe kanë frikë se mos Allahu do t'i marrë në llogari për çdo gjynah të tyrin, pasi atë Ditë, kujt i bëhet llogari e rreptë, ka marrë fund.
(22) Ata tregohen të duruar edhe në kryerjen e obligimeve ndaj Allahut dhe në ato që i ka caktuar Allahu ndaj tyre, në të mira e në të këqija.Ata tregohen të duruar në moskryerjen e gjynaheve ndaj Tij, duke kërkuar me këtë Kënaqësinë e Allahut.Ata e kryejnë faljen e namazit në formën më të kompletuar, e nga pasuria që Ne ua kemi dhuruar, ata japin prej saj të drejtën (që kanë të varfërit e), që ata e kanë obligim për ta dhënë. Përveç kësaj, ata japin edhe vullnetarisht, qoftë në fshehtësi, për t'u larguar kështu prej çdo syfaqësie, qoftë në publik, në mënyrë që edhe të tjerët t'i marrin shembull, si dhe ia largojnë të keqen atij që u ka bërë keq, duke i bërë atij mirë. Pikërisht këta që u përshkruan me këto cilësi, do të kenë edhe përfundimin e lavdërueshëm në Ditën e Gjykimit.
(23) Janë kopshtet e Xhenetit, ku do të qëndrojnë të begatuar përjetësisht, duke u kompletuar begatia ndaj tyre me futjen bashkë me ta edhe të atyre që qenë të udhëzuar prej prindërve, bashkëshortëve dhe fëmijëve të tyre dhe aty do t'u vijnë engjëjt nga çdo hyrje e Xhenetit, duke i përshëndetur. (24) Përshëndetja e engjëjve, sa herë hyjnë tek ata, do të jetë: - Selamun alejkum (Shpëtimi qoftë me ju!), pra, keni shpëtuar prej mundimeve, për shkak të durimit që keni treguar në kryerjen e obligimeve të Allahut dhe kur ju kanë rënë fatkeqësitë e caktuara prej Tij, si dhe për shkak të durimit përballë bërjes gjynah ndaj Tij. Sa vendbanim i mrekullueshëm është ky si përfundim për ju! (25) Ndërsa ata që e thyejnë besën, pasi ia kanë dhënë atë Allahut, që ndërpresin marrëdhëniet familjare, për të cilat Allahu ka urdhëruar që të mbahen dhe bëjnë shkatërrime në tokë, duke kundërshtuar Allahun e Madhëruar, të tillët do të jenë të larguar dhe fatkeqë, duke u përjashtuar prej Mëshirës së Allahut, si dhe për ta do të jetë përfundimi më i keq, që është Zjarri.
(26) Allahu ia shton rrizkun (pasurinë) kujt të dëshirojë, si dhe ia pakëson atë kujt të dojë prej robve të Vet. Shtimi i pasurisë nuk është tregues i lumturisë dhe as i dashurisë së Allahut ndaj njeriut, ashtu si pakësimi i saj nuk është tregues i të qenit fatkeq. Megjithatë, jobesimtarët kënaqen me jetën e kësaj bote, jepen pas saj dhe në të ndihen të sigurt, edhe pse jeta e kësaj bote në krahasim me Botën Tjetër është vetëm një përjetim i pakët e i përkohshëm.
(27) Prandaj edhe ata, të cilët e mohuan Allahun dhe argumentet e Tij, thanë: - "Përse të mos i zbriste Muhamedit ndonjë mrekulli konkrete prej Zotit të vet, që të tregonte për Vërtetësinë e tij, e ne t'i besonim". Thuaju, o i Dërguar, kërkuesve të tillë: "Në të vërtetë, Allahu lë në humbje kë të dëshirojë, sipas Drejtësisë së Vet dhe e udhëzon për tek Ai me Mirësinë e Vet këdo që i kthehet Atij me pendim." Kështu që, pranimi i udhëzimit nuk është në dorë të tyre, në mënyrë që ata ta kushtëzojnë pranimin e tij me zbritjen e mrekullive. (28) Ata që i ka udhëzuar Allahu, janë pikërisht besimtarët që gjejnë ngrohtësi e shoqëri kur e përmendin Allahun, pra, kur e lartësojnë Atë me *tesbih* (me fjalët: Subhan'Allah – Lartësuar qoftë Allahu!), kur e falënderojnë me *tahmid* (me fjalët: Elhamdulilah – Falenderuar qoftë Allahu!) e lloje të tjera *dhikri* dhe sa herë që e lexojnë apo e dëgjojnë këndimin e Librit të Tij. Në fakt, zemrat nuk zbuten ndryshe, vetëm se me përmendjen e Allahut dhe kështu meriton të jetë.

Mësime nga ajetet:

- Nxitja për t'u kompletuar me një numër vlerash morale, të cilat e bëjnë të domosdoshëm fitimin e Xhenetit, si: mbajtja e lidhjeve familjare në mënyrën më të mirë, frikërespekti ndaj Allahut të Lartësuar, mbajtja e besës në marrëveshje, bërja durim dhe dhënia e lëmoshës, si dhe fshirja e veprave të këqija me bërjen e veprave të mira, duke treguar kujdes që të mos jetë e kundërta.
- Çelësat e furnizimit dhe pasurisë janë vetëm në Dorë të Allahut të Lartësuar dhe se shtimi apo pakësimi i pasurisë prej Allahut të Lartësuar nuk duhet ta bëjë njeriun që të jetë i kënaqur apo i mërzitur për shkak të saj, pasi ato nuk janë tregues të kënaqësisë së Allahut apo të zemërimit të Tij ndaj atij robi.
- Udhëzimi nuk është i lidhur domosdoshmërisht me zbritjen e fakteve dhe mrekullive, të cilat idhujtarët i kërkonin t'i shihnin.
- Prej ndikimit që Kurani ka tek besimtari është se ai sjell siguri dhe qetësi në zemër.

ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ طُوبَىٰ لَهُمۡ وَحُسۡنُ مَـَٔابٖ ٢٩
كَذَٰلِكَ أَرۡسَلۡنَٰكَ فِيٓ أُمَّةٖ قَدۡ خَلَتۡ مِن قَبۡلِهَآ أُمَمٞ لِّتَتۡلُوَاْ
عَلَيۡهِمُ ٱلَّذِيٓ أَوۡحَيۡنَآ إِلَيۡكَ وَهُمۡ يَكۡفُرُونَ بِٱلرَّحۡمَٰنِۚ قُلۡ هُوَ رَبِّي
لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُ وَإِلَيۡهِ مَتَابِ ٣٠ وَلَوۡ أَنَّ قُرۡءَانٗا
سُيِّرَتۡ بِهِ ٱلۡجِبَالُ أَوۡ قُطِّعَتۡ بِهِ ٱلۡأَرۡضُ أَوۡ كُلِّمَ بِهِ ٱلۡمَوۡتَىٰۗ
بَل لِّلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ جَمِيعًاۗ أَفَلَمۡ يَاْيۡـَٔسِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَن لَّوۡ يَشَآءُ
ٱللَّهُ لَهَدَى ٱلنَّاسَ جَمِيعٗاۗ وَلَا يَزَالُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ تُصِيبُهُم
بِمَا صَنَعُواْ قَارِعَةٌ أَوۡ تَحُلُّ قَرِيبٗا مِّن دَارِهِمۡ حَتَّىٰ يَأۡتِيَ وَعۡدُ
ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُخۡلِفُ ٱلۡمِيعَادَ ٣١ وَلَقَدِ ٱسۡتُهۡزِئَ بِرُسُلٖ مِّن
قَبۡلِكَ فَأَمۡلَيۡتُ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ ثُمَّ أَخَذۡتُهُمۡۖ فَكَيۡفَ كَانَ
عِقَابِ ٣٢ أَفَمَنۡ هُوَ قَآئِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفۡسِۭ بِمَا كَسَبَتۡۗ وَجَعَلُواْ
لِلَّهِ شُرَكَآءَ قُلۡ سَمُّوهُمۡۚ أَمۡ تُنَبِّـُٔونَهُۥ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلۡأَرۡضِ أَم
بِظَٰهِرٖ مِّنَ ٱلۡقَوۡلِۗ بَلۡ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُواْ مَكۡرُهُمۡ وَصُدُّواْ عَنِ
ٱلسَّبِيلِۗ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٖ ٣٣ لَّهُمۡ عَذَابٞ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَعَذَابُ ٱلۡأٓخِرَةِ أَشَقُّۖ وَمَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِن وَاقٖ ٣٤

(29) Pikërisht ata që besuan Allahun dhe bënë vepra të mira, të cilat i afrojnë ata më pranë Allahut, të tillët do të kenë jetë të mrekullueshme në Botën Tjetër dhe përfundimin më të mirë, Xhenetin.

(30) Si kjo shpallje, me të cilën i dërguam edhe të dërguarit e mëhershëm tek popujt e tyre, të dërguam edhe ty, o i Dërguar, tek Umeti yt, në mënyrë që t'u lexosh atyre Kuranin, të cilin Ne ta kemi shpallur, pasi ai është mrekulli e mjaftueshme për të argumentuar Vërtetësinë tënde, mirëpo në të vërtetë populli yt u kundërvihet këtyre argumenteve, sepse ata e mohojnë të Gjithëmëshirshmin që kur ata e kanë barazuar Atë me të tjerë. Thuaju atyre, o i Dërguar: - "I Gjithëmëshirshmi, të Cilin ju e keni barazuar me të tjerë, pikërisht Ai është Zoti im, përveç të Cilit nuk e meriton askush tjetër që të adhurohet! Vetëm Atij i jam mbështetur për të gjitha çështjet e jetës sime, si dhe vetëm Atij ia kushtoj pendimin tim!"

(31) E nëse do të kishte pasur ndonjë Libër hyjnor, që me veçoritë e tij t'i zhvendoste malet nga vendi i tyre, apo që me të të çahej Toka duke dalë prej saj burime dhe lumenj, apo që ai t'u lexohej të vdekurve dhe me të ata të ringjalleshin, do të kishte qenë ky Kuran që të është zbritur ty (o i Dërguar). Pasi ai është argumentues i qartë dhe me një ndikim madhështor, nëse ata do të kishin zemra që druhen, por në të vërtetë ata duan kundërvënien. Përkundrazi, vetëm Allahut i përket i tërë Vendimi për të zbritur mrekullitë dhe gjithçka tjetër. A nuk e dinë ata që i besojnë Allahut se, po të kishte dashur Allahu që t'i udhëzonte të gjithë njerëzit pa u zbritur atyre asnjë mrekulli, do t'i kishte udhëzuar ata të gjithë, pa patur nevojën e zbritjes së tyre?! Mirëpo Ai nuk e ka dëshiruar diçka të tillë. Kështu që atyre që nuk e besojnë Allahun, për shkak të mohimit dhe gjynaheve që ata bëjnë, do të vazhdojnë t'u bien fatkeqësi të vështira që t'i çakërdisin, ose që fatkeqësi të tilla të bien pranë vendbanimeve të tyre, derisa të vijë premtimi i Allahut dhe t'i përfshijë dënimi i vazhdueshëm. Vërtet që Allahu e lë realizimin e premtimit të Vet kur t'i vijë momenti i caktuar.

(32) Nuk je i dërguari i parë që është mohuar prej popullit të vet dhe tallur prej tyre, pasi pati edhe prej popujve përpara teje, o i Dërguar, që qenë tallur me të dërguarit e tyre, duke i mohuar ata. E kështu, Unë i lashë ata që i mohuan të dërguarit e tyre, derisa ata menduan se Unë nuk kisha për t'i shkatërruar, e pasi i lashë, befas i shkula ata me ndëshkime nga më të ndryshmet. E ç'mund të thuash tjetër për ndëshkimin Tim ndaj tyre, përveçse ai ishte një ndëshkim i tmerrshëm?!

(33) Vallë, Ai që merret me furnizimin e të gjitha krijesave dhe është Mbikëqyrës i të gjithë njerëzve për gjithçka që ata bëjnë, e të cilëve ka për t'ua dhënë atë që e meritojnë për to, e meritoka të adhurohet njësoj me këta idhuj, të cilët nuk kanë asnjë meritë që të adhurohen? Idhujtarët, në mënyrë të padrejtë dhe të rreme, i konsideruan ata ortakë me Allahun. Thuaju atyre, o i Dërguar: - "Na tregoni, pra, me çfarë po i emërtokeni këta ortakë, që ju po i adhuroni bashkë me Allahun, nëse qenkeni të sinqertë në pretendimin tuaj (se ata janë krijues si Ai), apo mos vallë pretendoni se, nëpërmjet këtyre idhujve, ju jeni duke e vënë në dijeni Allahun për diçka që Ai nuk e ditka se çfarë po ndodh në Tokë, e po i tregoni Atij ndonjë fjalë që Ai nuk e ditka?! Përkundrazi, ishte shejtani ai që ua hijeshoi mohuesve këtë logjikë të keqe, duke i bërë që ata ta mohonin Allahun e të devijonin prej Rrugës së Drejtë e udhëzimit. Mirëpo, atë që e lë Allahu në humbje, duke mos e udhëzuar në Rrugën e Arsyeshme, ai nuk do të gjejë asnjë udhëzues që do mund ta udhëzojë.

(34) Për ta do të ketë dënim në jetën e kësaj bote, me luftimin dhe robërimin e tyre, nga duart e besimtarëve, ndërsa dënimi i Botës Tjetër, i cili i pret ata, është shumë më i vështirë për ta dhe shumë më i rëndë se ndëshkimi i jetës së kësaj bote, për shkak të ashpërsisë dhe vazhdimësisë, që nuk do t'u ndërpritet kurrë dhe se për ta nuk do të ketë asnjë shpëtues, që t'i mbrojë ata prej dënimit të Allahut në Ditën e Gjykimit.

Mësime nga ajetet:

- Origjina e çdo Libri të zbritur prej Allahut është se ai ka ardhur për të treguar udhëzimin, e jo për t'u paraprirë mrekullive, pasi çështja e mrekullive i përket vetëm Allahut të Lartësuar, që e vendos kur të dëshirojë dhe si të dëshirojë Vetë.
- Ngushëllimi që Allahu i Lartësuar i bënte të Dërguarit të Vet, si dhe informimi i tij se metodat mohuese që idhujtarët i përdorin ndaj tij i kishin kaluar edhe të dërguarit e tjerë më përpara.
- Zbukurimi që shejtani i bën devijimit për disa njerëz, në mënyrë që ata të vazhdojnë në gjynahe dhe shkatërrime.

الحزب ٢٦

* مَّثَلُ ٱلۡجَنَّةِ ٱلَّتِي وُعِدَ ٱلۡمُتَّقُونَۖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۖ
أُكُلُهَا دَآئِمٞ وَظِلُّهَاۚ تِلۡكَ عُقۡبَى ٱلَّذِينَ ٱتَّقَواْۖ وَّعُقۡبَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ ٱلنَّارُ ٣٥ وَٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَفۡرَحُونَ
بِمَآ أُنزِلَ إِلَيۡكَۖ وَمِنَ ٱلۡأَحۡزَابِ مَن يُنكِرُ بَعۡضَهُۥۚ قُلۡ إِنَّمَآ
أُمِرۡتُ أَنۡ أَعۡبُدَ ٱللَّهَ وَلَآ أُشۡرِكَ بِهِۦٓۚ إِلَيۡهِ أَدۡعُواْ وَإِلَيۡهِ مَـَٔابِ ٣٦
وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَٰهُ حُكۡمًا عَرَبِيّٗاۚ وَلَئِنِ ٱتَّبَعۡتَ أَهۡوَآءَهُم بَعۡدَ
مَا جَآءَكَ مِنَ ٱلۡعِلۡمِ مَا لَكَ مِنَ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا وَاقٖ ٣٧ وَلَقَدۡ
أَرۡسَلۡنَا رُسُلٗا مِّن قَبۡلِكَ وَجَعَلۡنَا لَهُمۡ أَزۡوَٰجٗا وَذُرِّيَّةٗۚ وَمَا كَانَ
لِرَسُولٍ أَن يَأۡتِيَ بِـَٔايَةٍ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۗ لِكُلِّ أَجَلٖ كِتَابٞ ٣٨
يَمۡحُواْ ٱللَّهُ مَا يَشَآءُ وَيُثۡبِتُۖ وَعِندَهُۥٓ أُمُّ ٱلۡكِتَٰبِ ٣٩ وَإِن مَّا
نُرِيَنَّكَ بَعۡضَ ٱلَّذِي نَعِدُهُمۡ أَوۡ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيۡكَ ٱلۡبَلَٰغُ
وَعَلَيۡنَا ٱلۡحِسَابُ ٤٠ أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا
مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ وَٱللَّهُ يَحۡكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكۡمِهِۦۚ وَهُوَ سَرِيعُ
ٱلۡحِسَابِ ٤١ وَقَدۡ مَكَرَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ فَلِلَّهِ ٱلۡمَكۡرُ جَمِيعٗاۖ
يَعۡلَمُ مَا تَكۡسِبُ كُلُّ نَفۡسٖۗ وَسَيَعۡلَمُ ٱلۡكُفَّٰرُ لِمَنۡ عُقۡبَى ٱلدَّارِ ٤٢

(35) Përshkrimi i Xhenetit, të cilin Allahu ua ka premtuar atyre që janë të devotshëm ndaj Tij, duke i kryer porositë dhe duke u larguar prej ndalesave të Tij, është i tillë që, poshtë kështjellave dhe pemëve të tij, rrjedhin lumenj. Ato janë ndryshe nga frutat e kësaj bote. Frutat atje janë të vazhdueshme e nuk mbarojnë kurrë, freskia e hijes është gjithashtu e përjetshme. Ky është përfundimi i atyre që ia kanë frikën Allahut, që i vënë në zbatim porositë e Tij e iu largohen ndalesave të Tij. Ndërsa përfundimi i mohuesve është Zjarri, ku do të hyjnë dhe do të qëndrojnë përgjithmonë.

(36) Prej atyre që ua patëm dhënë Teuratin, pra, jehudëve, si dhe prej atyre që ua patëm dhënë Ungjillin, pra, të krishterëve, ka të tillë që gëzohen në lidhje me atë që të është shpallur ty, o i Dërguar, për shkak të përputhshmërisë së një pjese të saj me atë që u qe zbritur atyre. Mirëpo një grup tjetër prej hebrenjve dhe të krishterëve, e mohojnë një pjesë të asaj që të është zbritur ty e që nuk përputhet me dëshirat e kota apo me ndryshimet dhe deformimet (në shpalljet) e tyre. Prandaj, thuaju atyre, o i Dërguar: - "Mua Allahu më ka urdhëruar që të adhuroj vetëm Atë dhe të mos i shoqëroj Atij asnjë si të barabartë! Unë vetëm Atij i lutem dhe askujt tjetri! Vetëm tek Ai do të jetë kthimi im! Kështu ishte thënë edhe në Teurat dhe Ungjill".

(37) Ashtu siç Ne i patëm zbritur Librat e mëparshëm në gjuhën e popujve të tyre, edhe ty, o i Dërguar, ta zbritëm Kuranin me shprehje të prera e të qarta, lidhur me të Vërtetën, në gjuhën arabe, kështu që nëse ti do t'i ndiqje, o i Dërguar, dëshirat e kota të ndjekësve të Librit të mëparshëm, në lidhje me pazar-llëkun e tyre me ty, për të hequr ato gjëra që nuk përputhen me dëshirat e tyre të kota, pasi ty të është dhënë prej dijes ajo që ta mësoi vetë Allahu, atëherë ti prej Allahut nuk kishe për të patur asnjë përkrahje në çështjen tënde, që do të të ndihmonte kundër armiqve të tu, si dhe nuk do të kishe asnjë mbrojtës prej dënimit të Tij.

(38) Ne edhe para teje, o i Dërguar, dërguam profetë nga mesi i njerëzve, kështu që ti nuk je i pari i të dërguarve. Ne mundësuam që edhe ata të kishin bashkëshorte e të kishin fëmijë, si gjithë njerëzit e tjerë. Ne nuk i bëmë ata engjëj, të mos martoheshin e të mos u lindnin fëmijë, kështu që edhe ti je një prej atyre të dërguarve të cilët qenë njerëz, që u martuan e u lindën fëmijë. Atëherë, përse u dashka që idhujtarët të çuditen pse ti je i tillë?! Madje, asnjë i dërguar nuk ka mundur që të sillte nga vetja e tij qoftë një mrekulli, para se të jepte Allahu leje që t'i mundësohej diçka e tillë. Prandaj për çdo gjë që e ka caktuar Allahu ekziston e shkruara, në të cilën ajo është përmendur, kështu që afati as nuk mund të përshpejtohet e as nuk mund të vonohet.

(39) Allahu e fshin të mirën apo të keqen, lumturinë apo fatkeqësinë e të ngjashme, duke hequr ç'të dëshirojë prej tyre dhe duke lënë ç'të dëshirojë prej tyre dhe se tek Ai gjendet Leuhi Mahfudhi (Libri i Ruajtur i Dijes së Vet), në të cilin gjenden të gjitha, përfshirë edhe heqjen apo lënien e diçkaje, që është plotësisht në përputhje me atë që është shkruar në të.

(40) Nëse Ne ta mundësojmë ty para vdekjes që ta shohësh, o i Dërguar, një pjesë të atij premtimi që Ne ua kemi dhënë atyre rreth dënimit, apo nëse Ne ta marrim ty jetën para se të ta tregojmë atë, kjo na përket Neve, ndërsa ty nuk të përket tjetër vetëm se përcjellja e asaj me të cilën Ne të kemi urdhëruar që ta përcjellësh. Prandaj nuk është përgjegjësi e jotja as gjykimi e as llogaria e tyre, pasi ajo na përket vetëm Neve.

(41) Vallë, a nuk e kanë parë të tillë mohues se si Ne, mosbesimit po ia ngushtojmë Tokën me përhapjen e Islamit dhe me çlirimin e saj prej mysli-manëve?! Allahu gjykon dhe vendos si të dëshirojë mes robve të Vet dhe se askush nuk mund ta kthejë Vendimin e Tij, duke e kundërshtuar, duke e ndryshuar apo duke zëvendësuar, pasi Ai (Qoftë i Lartësuar!), është Llogaridhënës i Shpejtë, duke ua bërë llogarinë të parëve e të fundmëve në një ditë të vetme.

(42) Madje, edhe popujt e kaluar patën bërë intriga dhe kurthe ndaj profetëve të tyre, si dhe i konsideruan të gënjeshtërta ato (mësime) me të cilat ata erdhën, por, vallë, çfarë arritën me planifikimet që bënin ndaj tyre?! Asgjë, pasi plani që përmbushet është vetëm ai i Allahut dhe i askujt tjetër. Sikurse, vetëm Ai (Qoftë i Lartësuar!), di gjithçka veprojnë krijesat e Tij, asgjë nuk i fshihet Atij. Ditën e Gjykimit mohuesit kanë për ta kuptuar se sa gabim kishin qenë që nuk i besuan Allahut dhe sa të drejtë kishin besimtarët, që arritën Xhenetin dhe përfundimin e mirë.

Mësime nga ajetet:

- Përmallimi i besimtarëve me Xhenetin, duke përmendur disa veçori të tij, siç janë rrjedhja e lumenjve dhe përjetësia e furnizimit dhe e freskisë.
- Rrezikshmëria e pasimit të dëshirave të kota pas arritjes së dijes, gjë e cila është shkak i ardhjes së ndëshkimit të Allahut.
- Sqarimi se të dërguarit kanë qenë njerëz, kishin bashkëshorte dhe pasardhës, si dhe i Dërguari ynë ﷺ nuk është i pari i tyre, përkundrazi, ai ishte ndjekës i shembullit të tyre në lidhje me këto.

وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَسۡتَ مُرۡسَلٗاۚ قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدَۢا
بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ وَمَنۡ عِندَهُۥ عِلۡمُ ٱلۡكِتَٰبِ ٤٣

سُورَةُ إِبۡرَاهِيمَ — ترتيبها ١٤ — آياتها ٥٢

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ لِتُخۡرِجَ ٱلنَّاسَ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ
إِلَى ٱلنُّورِ بِإِذۡنِ رَبِّهِمۡ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَمِيدِ ١
ٱللَّهِ ٱلَّذِي لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَوَيۡلٞ
لِّلۡكَٰفِرِينَ مِنۡ عَذَابٖ شَدِيدٍ ٢ ٱلَّذِينَ يَسۡتَحِبُّونَ
ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا عَلَى ٱلۡأٓخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ
ٱللَّهِ وَيَبۡغُونَهَا عِوَجًاۚ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ضَلَٰلِۭ بَعِيدٖ ٣ وَمَآ
أَرۡسَلۡنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوۡمِهِۦ لِيُبَيِّنَ لَهُمۡۖ
فَيُضِلُّ ٱللَّهُ مَن يَشَآءُ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ
ٱلۡحَكِيمُ ٤ وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا مُوسَىٰ بِـَٔايَٰتِنَآ أَنۡ أَخۡرِجۡ
قَوۡمَكَ مِنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِ وَذَكِّرۡهُم بِأَيَّىٰمِ
ٱللَّهِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّكُلِّ صَبَّارٖ شَكُورٖ ٥

(43) Ata që mohuan thanë: - Ti, o Muhamed, nuk je i dërguar prej Allahut. Thuaju atyre, o i Dërguar: "Mjafton që Allahu të jetë Dëshmitar mes meje dhe mes jush se unë jam i dërguar prej Zotit tim për ju, si dhe ai që ka dije prej Librit qiellor, në të cilin janë përmendur cilësitë e mia. E kujt i bëhet Allahu Dëshmitar i Vërtetësisë së tij, mohimi i atij që e konsideron atë gënjeshtar nuk ka për t'i sjellë atij asnjë dëm".

SURJA IBRAHIM

Mekase

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

Nga qëllimet e Sures:

Pohimi se të dërguarit e kanë sqaruar dhe përçuar mesazhin e Allahut të Madhëruar dhe paralajmërimi për ndëshkimin që i pret ata që nuk i pasuan të dërguarit.

Tefsiri (shpjegimi) i ajeteve:

(1) ﴾Elif, Lam, Ra﴿- janë shkronja për të cilat janë dhënë disa mendime dhe është folur për to në fillim të sures Bekare.
Ky Kuran është Libër që Ne ta kemi zbritur ty, o i Dërguar, në mënyrë që t'i nxjerrësh njerëzit prej errësirave të mosbesimit, injorancës dhe devijimit, për tek drita e besimit, dijes dhe e udhëzimit, me vullnetin dhe ndihmën e Allahut të Madhëruar. Pra, për t'i drejtuar njerëzit për në fenë Islame, e cila është edhe Rruga e Allahut të Plotfuqishëm, të Cilin nuk mund ta mposhtë askush, e Atij që është i Lavdëruar në gjithçka.

(2) Allahu është i Vetmi, të Cilit i përket Pushteti i gjithçkaje që është në qiej, si dhe Ai është i Vetmi që i përket Pushteti i gjithçkaje që është në Tokë. Prandaj vetëm Ai e meriton që të adhurohet, pasi askush prej krijesave të Tij nuk mund të barazohet me Të, ndërsa ata që u treguan mohues, ka për t'i përfshirë një dënim i ashpër.

(3) Ata që mohuan i dhanë përparësi jetës së kësaj bote dhe gjithçkaje prej të mirave të përkohshme që është në të, duke e shpërfillur Botën Tjetër dhe gjithçka prej mirësive të përjetshme që ndodhen në të, si dhe i shmangin njerëzit prej Rrugës së Allahut, duke kërkuar me këtë shëmtimin e Rrugës së Tij, shtrembërimin e të Vërtetës, si dhe largimin prej të drejtës, në mënyrë që të mos e ndjekë atë askush. Këta që u përmendën me këto veçori, janë në një humbje të largët prej së Vërtetës dhe të duhurës.

(4) Ne nuk kemi sjellë asnjë profet që të mos ketë folur në gjuhën e popullit të vet, në mënyrë që të ishte e lehtë për ta, që ta kuptonin atë me të cilën ai u kishte ardhur atyre prej Allahut.Dhe asnjë prej tyre nuk e dërgoi që t'i detyronte forcërisht ata që t'i besonin Allahut, pasi Allahu kë të dëshirojë e lë në humbje me Drejtësinë e Vet dhe, gjithashtu, kë të dëshirojë Ai, ia mundëson që të gjejë udhëzimin, me Mirësinë e Vet. Ai është i Plotfuqishmi, të Cilin nuk mund ta mposhtë askush dhe i Urti në mënyrën se si krijon dhe drejton.

(5) Edhe Musain e dërguam dhe e mbështetëm me mrekulli, që tregonin për Vërtetësinë e Tij dhe se ai ishte i dërguar prej Zotit të vet, si dhe e porositëm që ta nxirrte popullin e vet prej errësirave të mohimit dhe injorancës, për tek drita e besimit dhe e dijes Ashtu sikurse e urdhëruam atë që t'u përkujtonte atyre ditët e Allahut në të cilat Ai i kishte begatuar, pasi vërtetë që ditët ishin argumente madhështore, që tregonin Njëshmërinë e Allahut, Madhështinë, Fuqinë dhe Bujarinë e Tij ndaj besimtarëve. Ato treguan se këtë do të përfitojnë edhe ata që tregohen të durueshëm në zbatimin e obligimeve ndaj Allahut dhe vazhdojnë të jenë ndaj Tij falenderues për mirësitë dhe dhuntitë e Tij.

Mësime nga ajetet:

- Qëllimi i zbritjes së Kuranit është udhëzimi i njerëzve, duke i nxjerrë ata prej errësirave të të kotave, për tek drita e së Vërtetës.
- Të gjithë të dërguarit flisnin gjuhën e popujve të tyre, pasi kjo ishte më e mundshme që ata t'i kuptonin dhe që thirrja të ishte më e pranueshme dhe e zbatueshme.
- Roli i të dërguarve është në funksion të udhëzimit të njerëzve dhe udhëheqja e tyre është për t'i nxjerrë ata prej errësirave në dritë.

وَإِذۡ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوۡمِهِ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَةَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡ
إِذۡ أَنجَىٰكُم مِّنۡ ءَالِ فِرۡعَوۡنَ يَسُومُونَكُمۡ سُوٓءَ ٱلۡعَذَابِ
وَيُذَبِّحُونَ أَبۡنَآءَكُمۡ وَيَسۡتَحۡيُونَ نِسَآءَكُمۡۚ وَفِي
ذَٰلِكُم بَلَآءٞ مِّن رَّبِّكُمۡ عَظِيمٞ ٦ وَإِذۡ تَأَذَّنَ رَبُّكُمۡ
لَئِن شَكَرۡتُمۡ لَأَزِيدَنَّكُمۡۖ وَلَئِن كَفَرۡتُمۡ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٞ ٧ وَقَالَ مُوسَىٰٓ إِن تَكۡفُرُوٓاْ أَنتُمۡ وَمَن فِي
ٱلۡأَرۡضِ جَمِيعٗا فَإِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ٨ أَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ نَبَؤُاْ
ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ قَوۡمِ نُوحٖ وَعَادٖ وَثَمُودَ وَٱلَّذِينَ
مِنۢ بَعۡدِهِمۡ لَا يَعۡلَمُهُمۡ إِلَّا ٱللَّهُۚ جَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم
بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَرَدُّوٓاْ أَيۡدِيَهُمۡ فِيٓ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَقَالُوٓاْ إِنَّا كَفَرۡنَا
بِمَآ أُرۡسِلۡتُم بِهِۦ وَإِنَّا لَفِي شَكّٖ مِّمَّا تَدۡعُونَنَآ إِلَيۡهِ مُرِيبٖ ٩
الحزب ٢٦ ۞ قَالَتۡ رُسُلُهُمۡ أَفِي ٱللَّهِ شَكّٞ فَاطِرِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ
يَدۡعُوكُمۡ لِيَغۡفِرَ لَكُم مِّن ذُنُوبِكُمۡ وَيُؤَخِّرَكُمۡ إِلَىٰٓ أَجَلٖ
مُّسَمّٗىۚ قَالُوٓاْ إِنۡ أَنتُمۡ إِلَّا بَشَرٞ مِّثۡلُنَا تُرِيدُونَ أَن تَصُدُّونَا
عَمَّا كَانَ يَعۡبُدُ ءَابَآؤُنَا فَأۡتُونَا بِسُلۡطَٰنٖ مُّبِينٖ ١٠

(6) Përkujto, o i Dërguar, kur Musai e vuri në zbatim urdhrin e Zotit të vet (për ta thirrur popullin e vet) dhe i tha popullit të vet, bijve të Israilit, duke u përkujtuar mirësitë e Allahut ndaj tyre: - "O populli im, përkujtojeni mirësinë e Allahut ndaj jush, kur ju çliroi prej rrethit të Faraonit dhe ju shpëtoi prej shtypjes së tyre, pasi vuanit prej tyre ndëshkimet më të tmerrshme, kur ju thernin bijtë tuaj, në mënyrë që të mos lindte në mesin tuaj ndonjë që do mund t'ia merrte pushtetin Faraonit, si dhe ju linte të gjalla vajzat tuaja, në mënyrë që t'i poshtëronin e t'i shpërfillnin. Ky vërtet që ishte një provim i madh për ju në durim, e Allahu jua shpërbleu durimin tuaj në këtë sprovë, duke ju çliruar prej shtypjes së rrethit të Faraonit".

(7) Pastaj Musai u tha atyre: "Kujtoni kur Zoti juaj ju pati deklaruar qartë se, nëse ju do t'i jeni mirënjohës Allahut për mirësitë që u përmendën e që ju ka dhuruar juve, atëherë ka për t'u shtuar mbi to edhe më shumë mirësi dhe begati nga ana e Vet, por nëse ju u kundërviheni mirësive të Tij dhe nuk tregoheni mirënjohës për to, atëherë dënimi i Tij do të jetë i ashpër për këdo që u kundërvihet mirësive të Tij e nuk tregohet mirënjohës për to".

(8) Musai i tha popullit të vet: "O populli im, nëse ju mohoni dhe bashkë me ju mohojnë të gjithë ata që janë në Tokë, dijeni se e keqja e mosbesimit tuaj do të bjerë vetëm mbi ju, pasi Allahu është Jonevojtar dhe i Vetëfalënderuar me Qenien e Vet, kështu që Atij nuk i sjell asnjë dobi besimi i besimtarit, ashtu sikurse nuk i sjell asnjë dëm mohimi i jobesimtarëve.

(9) A nuk ju ka ardhur, vallë, o ju jobesimtarë, lajmi se si u shkatërruan popujt mohues që ishin përpara jush: lajmi i popullit të Nuhut, popullit të Hudit, Adit, popullit të Salihut – Themudit, si dhe popujve të cilët erdhën pas tyre, e që ishin të shumtë, numrin e të cilëve nuk e di askush tjetër përveç Allahut?! Atyre u erdhën të dërguarit me argumente të qarta, mirëpo ata i vinin duart në gojë, duke i kafshuar prej zemërimit kundër të dërguarve, e u thonin atyre: - "Ne e mohojmë atë me të cilën ju jeni dërguar dhe ne jemi në dyshim, i cili na çon tek dilema në lidhje me atë në të cilën jeni duke na ftuar."

(10) Të dërguarit iu përgjigjën duke u thënë: - "Mos vallë, në Njëshmërinë e Allahut dhe Njësimin e Tij në adhurim ekziston dyshimi, ndërkohë që Ai është Krijuesi i qiejve dhe Krijuesi i Tokës, si dhe i gjithçkaje që ekziston në to, duke i krijuar në një formë që nuk kanë ekzistuar kurrë më parë, e që ju bën thirrje që t'i besoni Atij, në mënyrë që t'jua fshijë gjynahet e mëparshme, si dhe t'jua shtyjë juve afatin, deri sa t'ju vijë vdekja, që u është caktuar në kohën e vet, sa i përket jetës tuaj në këtë botë?"'
Por popujt e tyre u thanë: - "Ju nuk jeni tjetër, vetëm se njerëz, ashtu sikurse edhe ne dhe nuk keni ndonjë gjë të veçantë prej nesh. Ju dëshironi që të na largoni prej adhurimit të atyre që kanë adhuruar edhe prindërit tanë, prandaj na i sillni fakte të pakundërshtueshme e të qarta, të cilat argumentojnë Vërtetësinë tuaj, në lidhje me atë në të cilën ju po na thërrisni, se ju qenkeni të dërguar prej Allahut për ne.

Mësime nga ajetet:

- Prej mënyrave të thirrjes është edhe përkujtimi i të ftuarve me mirësitë e Allahut të Lartësuar ndaj tyre, veçanërisht nëse ato janë të lidhura me ndonjë mirësi madhështore, si: ndihma kundër armikut apo shpëtimi prej tij.
- Prej begatisë së Allahut të Lartësuar është edhe premtimi që, nëse tregohen mirënjohës, do t'ua shtojë atyre mirësitë, ndërsa nga ana tjetër, është kërcënimi i Tij i ashpër ndaj atij që tregohet mosmirënjohës ndaj Tij.
- Mosbesimi i njerëzve kurrsesi nuk e dëmton Allahun në asgjë, ashtu siç edhe të besuarit e tyre nuk i shton Atij asgjë, pasi Ai në Vetvete është Jonevojtar dhe i Vetëlavdëruar.

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَّحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ
يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَمَا كَانَ لَنَا أَن نَّأْتِيَكُم
بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ
﴿١١﴾ وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا ۚ وَلَنَصْبِرَنَّ
عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ
﴿١٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُم مِّنْ أَرْضِنَا
أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا ۖ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ
الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِن بَعْدِهِمْ ۚ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَاسْتَفْتَحُوا
وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾ مِّن وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَىٰ
مِن مَّاءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ
الْمَوْتُ مِن كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ۖ وَمِن وَرَائِهِ
عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾ مَّثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ ۖ أَعْمَالُهُمْ
كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ ۖ لَّا يَقْدِرُونَ
مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

(11) Të dërguarit ua kthyen duke u thënë: "Ne jemi vetëm njerëz, sikurse edhe ju dhe nuk e mohojmë ngjashmërinë tonë me ju në këtë aspekt. Por kjo nuk do të thotë që kjo ngjashmëri të jetë në të gjitha gjërat, pasi Allahu mund t'i japë dhunti të veçanta kujt të dëshirojë prej robve të Vet, duke zgjedhur të dërguar për njerëzit. Kështu që nuk është e pranueshme që t'jua sjellim ne atë që ju kërkuat, pra, faktet e pakundërshtueshme (mrekullive), vetëm nëse këtë e dëshiron Allahu. Madje nuk është as brenda mundësive tona që t'i sjellim ne ato, përkundrazi, vetëm Allahu është i Plotfuqishëm që ta bëjë diçka të tillë, prandaj vetëm tek Allahu duhet të mbështeten ata që i besojnë Atij për të gjitha çështjet e jetës së tyre.

(12) E çfarë shkaku a arsye mund të na pengojë neve prej mbështetjes tek Ai, ndërkohë që Ai na ka përudhur në rrugën më të drejtë dhe më të qartë (rrugën e besimit)?! Prandaj, ne do ta durojmë lëndimin që na i shkaktoni, duke na quajtur gënjeshtarë e duke u tallur me ne. Vetëm tek Allahu duhet të mbështeten ata që dëshirojnë të gjejnë mbështetje për të gjitha çështjet e tyre."

(13) Pastaj, ata që ishin mohues prej popujve të të dërguarve, pasi e panë se ishin të paaftë që të argumentonin me të dërguarit e tyre, u thanë: "Kemi për t'ju përzënë prej vendit tonë ose hiqni dorë nga feja juaj e kthehuni në fenë tonë". Atëherë, Allahu u shpalli të dërguarve, për t'i qetësuar: "Kemi për t'i shkatërruar zullumqarët, të cilët mohuan Allahun dhe të dërguarit e Tij.

(14) Ndërsa juve kemi për t'jua mundësuar që të banoni në Tokë, ju të dërguar dhe kush ju ndjek juve, pas shkatërrimit të tyre." Kjo që u përmend, - shkatërrimi i mohuesve dhe mundësimi i të dërguarve dhe besimtarëve, që të banojnë në Tokë pas shkatërrimit të tyre, - është argument për këdo që e ndien Madhështinë dhe Mbikëqyrjen Time mbi të dhe që ia ka frikën paralajmërimit Tim për dënimin.

(15) Pastaj të dërguarit i kërkuan Zotit të tyre që t'i ndihmonte kundër armiqve dhe kështu çdo mendjemadh dhe arrogant që nuk e ndoqi të Vërtetën u shkatërrua, pavarësisht qartësisë që ajo kishte për të.

(16) Përpara këtij arroganti do jetë Xhehenemi në Ditën e Gjykimit, i cili do të jetë pritë për të. Aty do t'i jepet të pijë prej ujit që rrjedh nga lëkurat e banorëve të Zjarrit, kështu që as etja nuk i shuhet me të, e as dënimi me etje e me forma të ngjashme nuk i hiqet.

(17) Do përpiqet herë pas here që të pijë prej tij, por nuk do mund ta kapërdijë, për shkak të nxehtësisë së lartë, hidhësisë dhe qelbëzimit të tij dhe vdekja do t'i vijë nga të gjitha anët, prej ashpërsisë së fortë të dënimit, por që ai nuk mund të vdesë, e të rehatohet, përkundrazi ai do të qëndrojë gjallë, që ta vuajë dënimin, pasi përpara do ketë edhe një tjetër dënim të ashpër, që do jetë duke e pritur.

(18) Shembulli i veprave të mira, që i bëjnë jobesimtarët si: dhënie lëmoshe, bamirësia, tregim mëshire ndaj të shtypurve, është si një pluhur rëre, që erërat e forta e marrin me vete në një ditë të ashpër furtune me rërë, të cilën me fuqi e bartin duke e shpërndarë atë në çdo vend (nëpër shkretëtirë), derisa të mos mbesë asnjë gjurmë. Kështu janë edhe veprat e jobesimtarëve, të cilat i merr me vete kufri (mohimi i Allahut), duke mos përfituar vepruesi i tyre asgjë në Ditën e Gjykimit, pasi ato vepra të cilat nuk bëhen për shkak të Imanit (besimit tek Allahu) janë të destinuara për humbje (kohe dhe energjie) dhe devijim larg Rrugës së Vërtetë.

Mësime nga ajetet:

- Vërtet që profetët dhe të dërguarit ishin njerëz, vetëm se Allahu i Lartësuar u dha atyre disa dhunti, që të mbanin mbi vete përgjegjësinë e Mesazhit, duke i përzgjedhur ata nga mesi i bijve të Ademit.
- Thirrësi, i cili dëshiron që të sjellë ndryshimin, duhet që të jetë i vetëdijshëm se do të përballet me vështirësi të mëdha, të cilat pritet që t'i vijnë në Rrugën e Thirrjes, si: përzënia, shpërfillja, shqetësimi me fjalë dhe akte etj.
- Thirrësve dhe të devotshmëve vepërmirë u është premtuar fitorja dhe udhëheqja në Tokë.
- Bërja e qartë se veprat e mira që bëjnë jobesimtarët do të jenë të pashpërblyeshme dhe nuk do t'u merren në konsideratë në Ditën e Gjykimit, që ata të shpëtojnë, për shkak se ata kanë mohuar (Allahun dhe Ditën e Gjykimit).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۚ إِن يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ١٩ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ بِعَزِيزٍ
٢٠ وَبَرَزُوا۟ لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ ٱلضُّعَفَٰٓؤُا۟ لِلَّذِينَ ٱسْتَكْبَرُوٓا۟
إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنتُم مُّغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ ٱللَّهِ
مِن شَىْءٍ ۚ قَالُوا۟ لَوْ هَدَىٰنَا ٱللَّهُ لَهَدَيْنَٰكُمْ ۖ سَوَآءٌ عَلَيْنَآ
أَجَزِعْنَآ أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِن مَّحِيصٍ ٢١ وَقَالَ ٱلشَّيْطَٰنُ لَمَّا
قُضِىَ ٱلْأَمْرُ إِنَّ ٱللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ ٱلْحَقِّ وَوَعَدتُّكُمْ
فَأَخْلَفْتُكُمْ ۖ وَمَا كَانَ لِىَ عَلَيْكُم مِّن سُلْطَٰنٍ إِلَّآ
أَن دَعَوْتُكُمْ فَٱسْتَجَبْتُمْ لِى ۖ فَلَا تَلُومُونِى وَلُومُوٓا۟ أَنفُسَكُم ۖ
مَّآ أَنَا۠ بِمُصْرِخِكُمْ وَمَآ أَنتُم بِمُصْرِخِىَّ ۖ إِنِّى كَفَرْتُ
بِمَآ أَشْرَكْتُمُونِ مِن قَبْلُ ۗ إِنَّ ٱلظَّٰلِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ٢٢ وَأُدْخِلَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ
تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ ۖ تَحِيَّتُهُمْ
فِيهَا سَلَٰمٌ ٢٣ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً
كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِى ٱلسَّمَآءِ ٢٤

(19) Vallë,a nuk e sheh, o njeri, se Allahu i krijoi qiejt dhe Tokën me një drejtësi precize dhe se nuk i ka krijuar ato rrëmujë e pa asnjë qëllim. Po të kishte dashur që t'ju zhdukte juve, o njerëz, dhe të sillte në vendin tuaj krijesa të reja, që do ta adhuronin Atë, do t'ju kishte zhdukur dhe do ta kishte sjellë të tjerë, që do ta adhuronin dhe do t'i bindeshin Atij, e kjo për Të është një çështje e lehtë.

(20) Kështu që, shkatërrimi i juaj dhe sjellja e një krijimi tjetër nga ju, nuk është e pamundur për Të (Qoftë i Lartësuar!), pasi Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka dhe se asgjë nuk mund ta bëjë Atë të paaftë.

(21) Mirëpo Allahu dëshiron që Ditën e Kthimit, kur njerëzit të dalin prej varreve të tyre për tek Allahu, ndjekësit e shtypur t'u thonë zotërinjve të tyre udhëheqës: - "Ne ishim ndjekësit tuaj, o pari, që i vinim në zbatim urdhrat tuaja dhe hiqnim dorë prej asaj që na ndalonit, prandaj a mund të na lehtësoni pak dënimin e Allahut?!" Paria e tyre udhëheqëse u përgjigjet: "Nëse Allahu do të na e kishte mundësuar që të besonim, do t'ju kishim drejtuar edhe juve për tek besimi, e kështu do të kishim shpëtuar të gjithë prej dënimit të Tij, por ne zgjodhëm devijimin, e kështu ju devijuam edhe juve. Prandaj për ne dhe për ju do të jetë njësoj, u plogështuam në përballimin e dënimit apo e duruam atë, për ne tashmë nuk ka shtegdalje prej tij!"

(22) (Shejtani i mallkuar) Iblisi ka për të thënë: - "Vërtet që Allahu ju kishte dhënë premtimin e Vërtetë dhe Ai e realizoi atë që kishte premtuar. Ndërsa unë, edhe pse ju jepja premtime të rreme, duke mos iu përmbajtur premtimit që jua pata dhënë, edhe pse pa patur ndaj jush asnjë fuqi, që t'ju detyroja, sa isha në jetën e dynjasë, në mënyrë që t'jua imponoja mosbesimin dhe devijimin, menjëherë sapo ju thirra për në kufër (mohimin e Allahut dhe Ditës së Gjykimit) dhe jua zbukurova gjynahet, ju shpejtuat të më ndiqnit. Prandaj mos më qortoni mua, sa i përket devijimit tuaj, por qortoni veten tuaj, pasi ajo e meriton fillimisht të qortohet. Unë sot nuk mund t'ju shpëtoj dot prej dënimit tuaj, ashtu sikurse edhe ju nuk mund të më shpëtoni dot mua prej dënimit tim. Unë e mohoj çdo lloj adhurimi që më keni bërë mua, duke më barazuar me Allahun. Vërtet që zullumqarët, ata që i bënë shirk (idhujtari) Allahut në jetën e dynjasë dhe e mohuan Atë, e meritojnë dënimin e dhembshëm, që i pret në Ditën e Gjykimit.

* Pasi Allahu përmend se si do të jetë fundi i jobesimtarëve në Ditën e Gjykimit, si një frikësim prej tij, përmend pastaj edhe se si do të jetë edhe përfundimi i besimtarëve, si një përmallim për të, duke thënë:

(23) E ndryshe nga fundi i jobesimtarëve, ata që besuan dhe bënë vepra të mira do të futen në kopshtet e Xhenetit, ku rrjedhin lumenj poshtë kështjellave dhe pemëve të tyre. Aty do të qëndrojnë përgjithmonë, me lejen e Zotit të tyre dhe mundësimin prej Tij. Aty do të përshëndesin njëri-tjetrin, do t'i përshëndesin engjëjt, si dhe do t'i përshëndesin edhe Zoti i tyre (Qoftë i Lartësuar!), me selam.

(24) A nuk e di, o i Dërguar, se si Allahu e solli si shembull për Fjalën e mirë të Teuhidit (Njëshmërisë së Allahut), e cila është: La ilahe il'Allah (Nuk ka zot tjetër që e meriton të adhurohet përveç Allahut), të cilën e përngjasoi me një pemë të mirë, palmën e hurmës arabe, ku trungu i saj është i ngulur në Tokën e qëndrueshme, thith ujin me rrënjët e saj të mira, ndërsa shtati i saj që ngrihet drejt qiellit, përthith vesën dhe ajrin e pastër.

Mësime nga ajetet:

- Bërja e qartë e përfundimit të keq të ndjekësve të udhëheqësve, nëse ata bashkohen në të kotën.
- Bërja e qartë se shejtani është armiku më i madh i bijve të Ademit dhe se ai është një gënjeshtar i poshtëruar dhe i paaftë, i cili nuk do të ketë mundësi të bëjë për veten dhe as ndjekësit e tij asgjë në Ditën e Gjykimit.
- Pranimi që Iblisi i bëri se premtimi i Allahut të Lartësuar është i vërtetë dhe se premtimi i shejtanit është thjesht një gënjeshtër.
- Përngjasimi i Fjalës së Teuhidit (Njëshmërisë së Allahut) me pemën që jep frute të mira, që ka degë të larta dhe me rrënjë të ngulura fort.

تُؤۡتِيٓ أُكُلَهَا كُلَّ حِينِۭ بِإِذۡنِ رَبِّهَاۗ وَيَضۡرِبُ ٱللَّهُ ٱلۡأَمۡثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمۡ يَتَذَكَّرُونَ ٢٥ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٖ
كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ ٱجۡتُثَّتۡ مِن فَوۡقِ ٱلۡأَرۡضِ مَا لَهَا مِن
قَرَارٖ ٢٦ يُثَبِّتُ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ بِٱلۡقَوۡلِ ٱلثَّابِتِ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۖ وَيُضِلُّ ٱللَّهُ ٱلظَّٰلِمِينَۚ وَيَفۡعَلُ ٱللَّهُ
مَا يَشَآءُ ٢٧ ۞ أَلَمۡ تَرَ إِلَى ٱلَّذِينَ بَدَّلُواْ نِعۡمَتَ ٱللَّهِ كُفۡرٗا (ثلاثة أرباع الحزب ٢٦)
وَأَحَلُّواْ قَوۡمَهُمۡ دَارَ ٱلۡبَوَارِ ٢٨ جَهَنَّمَ يَصۡلَوۡنَهَاۖ وَبِئۡسَ
ٱلۡقَرَارُ ٢٩ وَجَعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادٗا لِّيُضِلُّواْ عَن سَبِيلِهِۦۗ قُلۡ
تَمَتَّعُواْ فَإِنَّ مَصِيرَكُمۡ إِلَى ٱلنَّارِ ٣٠ قُل لِّعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ يُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُنفِقُواْ مِمَّا رَزَقۡنَٰهُمۡ سِرّٗا وَعَلَانِيَةٗ
مِّن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَ يَوۡمٞ لَّا بَيۡعٞ فِيهِ وَلَا خِلَٰلٌ ٣١ ٱللَّهُ ٱلَّذِي
خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَخۡرَجَ
بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزۡقٗا لَّكُمۡۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلۡفُلۡكَ لِتَجۡرِيَ
فِي ٱلۡبَحۡرِ بِأَمۡرِهِۦۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلۡأَنۡهَٰرَ ٣٢ وَسَخَّرَ لَكُمُ
ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ دَآئِبَيۡنِۖ وَسَخَّرَ لَكُمُ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ ٣٣

(25) Ajo është një pemë e mirë, e cila jep fruta të mira në çdo stinë, me urdhër të Zotit të saj. Kështu i sjell Allahu këta shembuj për njerëzit, në mënyrë që ata të meditojnë.

(26) Ndërsa shembulli i fjalës së keqe të shirkut (idhujtarisë) është një bimë të keqe, që është kungulli i egër helmues (handhales), i cili shkëputet prej rrënjëve të veta e nuk ka qëndrueshmëri në Tokë dhe as nuk ngrihet lart në qiell, të cilën e kanë tharë dhe e kanë marrë erërat. Kështu edhe fjala e kufrit (mohimit të Allahut) ikën e zhduket, duke mos mundur ta ngrejë kurrë për tek Allahu veprën e mirë të dikujt.

(27) Kështu i stabilizon Allahu edhe besimtarët nëpërmjet Fjalës së Mirë përforcuese, Fjalës së Teuhidit (La ilahe il'Allah- Nuk ka zot tjetër që e meriton adhurimin përveç Allahut), duke u mundësuar një besim të palëkundur, që në jetën e kësaj bote, derisa t'i gjejë vdekja besimtarë, po ashtu edhe në Jetën e Berzahut (mes vdekjes dhe Ringjalljes) kur ata të jenë në varret e tyre duke u pyetur (me pyetjet: Kush është Zoti yt, Pejgamberi yt dhe Feja jote?!), ashtu edhe në Ditën e Gjykimit (kur të shohin tmerret e asaj Dite). Ndërsa zullumqarët, që bëjnë shirk (idhujtari) dhe kufër, Allahu ka për t'i devijuar prej të duhurës dhe udhëzimit, pasi Allahu bën çfarë të dëshirojë. Ai, me drejtësinë e Vet, e lë në devijim atë që e do devijimin dhe me mirësinë e Vet ia mundëson udhëzimin atij që e do udhëzimin, kështu që askush nuk mund të ndërhyjë mes Tij dhe dëshirës së Tij (Qoftë i Lartësuar!).

(28) Tashmë e ke parë, o i Dërguar, se si ata që e mohuan Allahun dhe të Dërguarin e Tij prej fisit Kurejsh, i shkëmbyen mirësitë e Allahut ndaj tyre, mirësinë e sigurisë në Qabe dhe mirësinë e dërgimit të Muhamedit ﷺ nga mesi i tyre, me mosmirënjohjen ndaj mirësive të Tij dhe me mosnjohje të asaj me të cilën ai u erdhi prej Zotit të vet, duke e dërguar kështu, këdo që i ndoqi ata në kufër, prej popullit të tyre, për në vendin e shkatërrimit.

(29) Ky vend i shkatërrimit është Xhehenemi, ku ata do të futen, duke vuajtur ashpërsinë e nxehtësisë së tij. Sa vend i keq do të jetë ai vend për ta!

(30) Ata kanë krijuar zota të rremë në mënyrë që me këtë t'i devijojnë prej Rrugës së Allahut ata që do t'i ndiqnin, pasi patën humbur edhe vetë prej saj. Thuaju atyre, o i Dërguar: "Përjetojini për pak kohë kënaqësitë dhe me dyshimet, të cilat po i përhapni në jetën e kësaj bote, pasi kthimi juaj në Ditën e Gjykimit do të jetë Zjarri dhe se për ju nuk do të ketë fund tjetër përveç tij.

(31) Thuaju, o i Dërguar, besimtarëve: "O besimtarë, kryejeni namazin në formën më të kompletuar, jepni prej pasurisë me të cilën ju ka furnizuar Allahu, domethënë, lëmoshat që i keni obligim (zekatin) apo që dëshironi t'i jepni vullnetarisht (sadakatë), qoftë fshehurazi prej frikës së syfaqësisë, qoftë haptazi, në mënyrë që t'ju marrin shembull edhe të tjerët, para se të vijë një Ditë në të cilën nuk do të ketë as shitblerje dhe as shkëmbime, në mënyrë që të shpëtohet prej dënimit të Allahut, si dhe as ndonjë miqësi, ku shoku të ndërmjetësojë për shokun e tij.

(32) Allahu është Ai që i solli në ekzistencë qiejt. Është Ai që e solli në ekzistencë edhe Tokën, në një formë që nuk kishin ekzistuar kurrë më parë. Është Ai që e zbret prej qiellit ujin e shiut, duke nxjerrë nëpërmjet tij të gjitha llojet e frutave, si furnizim për ju, o njerëz. Është Ai që jua nënshtroi edhe anijet, të cilat lundrojnë mbi ujë sipas caktimit të Tij. Madje, Ai ju nënshtroi edhe lumenjtë, në mënyrë që të pini prej tyre e t'u shuani etjen kafshëve dhe të mbjellave tuaja.

(33) Është Ai që ua nënshtroi edhe Diellin dhe Hënën, të cilët vazhdimisht janë në lëvizje, sikurse nënshtroi për ju edhe natën, edhe ditën, të cilat ndjekin njëra-tjetrën. Natën, në mënyrë që të flini e të qetësoheni dhe ditën, në mënyrë që të aktivizoheni e të angazhoheni.

Mësime nga ajetet:

- Përngjasimi i fjalës së kufrit me bimën e handhales ose kungullit helmues të shkretëtirës, i cili as nuk ngrihet lart, as nuk jep fruta të shijshme dhe as nuk reziston.
- Lidhja mes urdhrit për të kryer namazin dhe për të dhënë zekatin, krahas përkujtimit të Jetës Tjetër, tregon se këto të dyja do të jenë ndër shkaqet kryesore për shpëtimin e njeriut në atë Ditë.
- Numërimi i disa mirësive madhështore është tregues se sa i madh është gjynahu i kufrit (mohimit të Allahut) që bëjnë disa bij të Ademit dhe i mosmirënjohjes që ata tregojnë ndaj mirësive të Tij (Qoftë i Lartësuar!).

وَءَاتَىٰكُم مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُۚ وَإِن تَعُدُّواْ نِعْمَتَ ٱللَّهِ
لَا تُحْصُوهَآۗ إِنَّ ٱلْإِنسَٰنَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ٣٤ وَإِذْ قَالَ إِبْرَٰهِيمُ
رَبِّ ٱجْعَلْ هَٰذَا ٱلْبَلَدَ ءَامِنًا وَٱجْنُبْنِى وَبَنِىَّ أَن نَّعْبُدَ
ٱلْأَصْنَامَ ٣٥ رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِۖ فَمَن
تَبِعَنِى فَإِنَّهُۥ مِنِّىۖ وَمَنْ عَصَانِى فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ٣٦ رَّبَّنَآ
إِنِّىٓ أَسْكَنتُ مِن ذُرِّيَّتِى بِوَادٍ غَيْرِ ذِى زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ
ٱلْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَ فَٱجْعَلْ أَفْـِٔدَةً مِّنَ ٱلنَّاسِ
تَهْوِىٓ إِلَيْهِمْ وَٱرْزُقْهُم مِّنَ ٱلثَّمَرَٰتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ
٣٧ رَبَّنَآ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِى وَمَا نُعْلِنُۗ وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى ٱللَّهِ
مِن شَىْءٍ فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فِى ٱلسَّمَآءِ ٣٨ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِى
وَهَبَ لِى عَلَى ٱلْكِبَرِ إِسْمَٰعِيلَ وَإِسْحَٰقَۚ إِنَّ رَبِّى لَسَمِيعُ
ٱلدُّعَآءِ ٣٩ رَبِّ ٱجْعَلْنِى مُقِيمَ ٱلصَّلَوٰةِ وَمِن ذُرِّيَّتِىۚ رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَآءِ ٤٠ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لِى وَلِوَٰلِدَىَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
يَوْمَ يَقُومُ ٱلْحِسَابُ ٤١ وَلَا تَحْسَبَنَّ ٱللَّهَ غَٰفِلًا عَمَّا يَعْمَلُ
ٱلظَّٰلِمُونَۚ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ ٱلْأَبْصَٰرُ ٤٢

(34) Ai ju ka dhuruar gjithçka që i keni kërkuar dhe gjithçka që nuk ia keni kërkuar, kështu që nëse do të përpiqeshit t'i numëronit mirësitë e Allahut, nuk keni për të arritur që t'i përfshini kurrë të gjitha, aq shumë janë dhe se këto që po ju përmenden juve janë thjesht sa për shembull. Vërtet që njeriu është keqbërës ndaj vetes së vet dhe mosmirënjohës i madh i mirësive të Allahut të Lartësuar.

(35) Përkujto, o i Dërguar, kur Ibrahimi, pasi i bëri vend djalit të vet, Ismailit dhe gruas së vet, Haxheres, në luginën e Mekës, u lut duke thënë: "O Zoti im, bëje këtë vendbanim, në të cilin unë lashë familjen time, Mekën, një vendbanim të sigurtë, ku të mos ketë gjakderdhje e as t'i bëhet kujt padrejtësi, si dhe largoje prej meje dhe prej pasardhësve të mi adhurimin e idhujve.

(36) Vërtet, o Zoti im, besimi pagan ka shmangur (nga adhurimi Yt) shumë njerëz që mendojnë se idhujt mund të ndërhyjnë tek Ti që t'u bësh mirë atyre, e kështu u tunduan dhe i adhuruan ato. Prandaj kush ndjek shembullin tim në Njësimin Tënd dhe nënshtrimin ndaj Teje, ai do të jetë pjesë e bashkësisë sime. Ndërsa kush më kundërshton mua, ai nuk ndjek më rrugën e Njësimit Tënd dhe nënshtrimit ndaj Teje. Ti, o Zoti im, je Falësi i gjynaheve dhe ia jep amnistinë Tënde kujtdo që dëshiron ta mëshirosh.

(37) Zoti ynë, një pjesë të pasardhësve të mi, Ismaili dhe pasardhësit e tij, unë i lashë të banojnë një luginë, në Mekë, në të cilën nuk ka tokë për mbjellje dhe as ujë, por që është pranë Shtëpisë Tënde të Shenjtë (Qabes). Zoti ynë, unë i lashë pranë saj, në mënyrë që ata ta falin namazin aty, prandaj, o Zoti ynë, ktheji zemrat e njerëzve që të jepen ndaj tyre dhe ndaj këtij vendi, si dhe furnizoji ata edhe me fruta, me shpresën se do të tregohen mirënjohës ndaj Teje, për mirësitë që u ke dhuruar.

(38) Zoti ynë, vërtet që Ti e di gjithçka që ne e mbajmë të fshehtë në brendësi, ashtu sikurse e di edhe gjithçka që ne e publikojmë, pasi Allahut nuk mund t'i fshihet asgjë, as në Tokë dhe as në qiej e që mos ta dijë atë, kështu që Atij nuk mund t'i fshihet nevoja jonë dhe as varfëria jonë për Të.

(39) Mirënjohja dhe lavdërimi qoftë për Allahun e Lartësuar, i Cili iu përgjigj lutjes time, që të më dhuronte mua të devotshëm përmirësues, duke më dhuruar mua në moshën e pleqërisë Ismailin nga Haxherja dhe Is'hakun nga Sara! Vërtetë që Zoti im i Lartësuar është Dëgjues i lutjes së atij që i lutet.

(40) O Zoti im, më mundëso që të jem prej atyre që e falin namazin në formën më të kompletuar! Bashkë me mua, mundësoja edhe pasardhësve të mi që ta kryejnë po ashtu! O Zoti ynë, pranoje lutjen time!

(41) Zoti ynë, m'i fal mua gjynahet e mia, fali edhe gjynahet e prindërve të mi (lutje të cilën e ka bërë para se ta mësonte se babai i tij kishte vdekur si armik i Allahut, pasi kur e kuptoi se ai kishte vdekur si armik i Allahut, u distancua prej tij), si dhe fali edhe gjynahet e besimtarëve, atë Ditë kur njerëzit do të ngrihen për të dhënë llogari përpara Zotit të tyre".

(42) Dhe, mos mendo kurrësesi, o i Dërguar, se Allahu teksa ua vonon ndëshkimin zullumqarëve është i pavëmendshëm ndaj asaj që bëjnë ata, siç është: mohimi, pengimi nga Rruga e Allahut e të ngjashme. Përkundrazi, Ai është i Gjithëdijshëm në lidhje me çfarë bëjnë ata, Atij nuk mund t'i fshihet prej veprave të tyre asgjë. Mirëpo, Ai ua vonon atyre dënimin, në mënyrë që t'ua lëshojë atë në Ditën e Gjykimit. Ajo është Dita në të cilën shikimet do të shtangen lart, prej frikës dhe tmerrit që ata do të shikojnë.

Mësime nga ajetet:

- Bërja e qartë e mirësisë së Mekës, për të cilën qe lutur dhe i Dërguari i Allahut, Ibrahimi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!).
- Njeriut, sado që t'i ngrihet grada e devotshmërisë dhe adhurimit, duhet që të ketë frikë për veten dhe pasardhësit e tij prej rrezikut të madh të shirkut (idhujtarisë) dhe formave të imta të tij.
- Lutja që Ibrahimi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) bëri, është argument se njeriut, sado që t'i ngrihet vlera, përsëri mbetet i varfër dhe nevojtar për Allahun e Lartësuar.
- Prej formave edukuese, është edhe duaja (lutja) për fëmijët, që të bëhen të dobishëm, me besim dhe bindje fetare të pastër, si dhe t'u mundësohet që t'i kryejnë ritet e fesë.

مُهۡطِعِينَ مُقۡنِعِي رُءُوسِهِمۡ لَا يَرۡتَدُّ إِلَيۡهِمۡ طَرۡفُهُمۡۖ
وَأَفۡـِٔدَتُهُمۡ هَوَآءٞ ٤٣ وَأَنذِرِ ٱلنَّاسَ يَوۡمَ يَأۡتِيهِمُ ٱلۡعَذَابُ
فَيَقُولُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ رَبَّنَآ أَخِّرۡنَآ إِلَىٰٓ أَجَلٖ قَرِيبٖ نُّجِبۡ
دَعۡوَتَكَ وَنَتَّبِعِ ٱلرُّسُلَۗ أَوَلَمۡ تَكُونُوٓاْ أَقۡسَمۡتُم مِّن قَبۡلُ
مَا لَكُم مِّن زَوَالٖ ٤٤ وَسَكَنتُمۡ فِي مَسَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ
أَنفُسَهُمۡ وَتَبَيَّنَ لَكُمۡ كَيۡفَ فَعَلۡنَا بِهِمۡ وَضَرَبۡنَا لَكُمُ
ٱلۡأَمۡثَالَ ٤٥ وَقَدۡ مَكَرُواْ مَكۡرَهُمۡ وَعِندَ ٱللَّهِ مَكۡرُهُمۡ
وَإِن كَانَ مَكۡرُهُمۡ لِتَزُولَ مِنۡهُ ٱلۡجِبَالُ ٤٦ فَلَا
تَحۡسَبَنَّ ٱللَّهَ مُخۡلِفَ وَعۡدِهِۦ رُسُلَهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٞ
ذُو ٱنتِقَامٖ ٤٧ يَوۡمَ تُبَدَّلُ ٱلۡأَرۡضُ غَيۡرَ ٱلۡأَرۡضِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُۖ
وَبَرَزُواْ لِلَّهِ ٱلۡوَٰحِدِ ٱلۡقَهَّارِ ٤٨ وَتَرَى ٱلۡمُجۡرِمِينَ يَوۡمَئِذٖ
مُّقَرَّنِينَ فِي ٱلۡأَصۡفَادِ ٤٩ سَرَابِيلُهُم مِّن قَطِرَانٖ وَتَغۡشَىٰ
وُجُوهَهُمُ ٱلنَّارُ ٥٠ لِيَجۡزِيَ ٱللَّهُ كُلَّ نَفۡسٖ مَّا كَسَبَتۡۚ
إِنَّ ٱللَّهَ سَرِيعُ ٱلۡحِسَابِ ٥١ هَٰذَا بَلَٰغٞ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُواْ بِهِۦ
وَلِيَعۡلَمُوٓاْ أَنَّمَا هُوَ إِلَٰهٞ وَٰحِدٞ وَلِيَذَّكَّرَ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٥٢

(43) Ditën kur njerëzit të dalin prej varreve të tyre, duke shpejtuar për tek Ai që i thërret, kokat do t'i kenë të shtangura lart, duke shikuar me frikë nga qielli, ndërsa shikimet iu treten duke mos u kthyer më, sepse mbesin të fiksuara lart prej tmerrit që përjetojnë, ndërsa zemrat janë të boshatisura, duke mos menduar e mos kuptuar asgjë, prej lemerisë së krijuar.

(44) Prandaj frikësoje, o i Dërguar, popullin tënd prej dënimit të Allahut në Ditën e Gjykimit, ditën kur ata që ishin keqbërës ndaj vetvetes, me bërjen kufër (mohim) dhe shirk (idhujtari) ndaj Allahut, do të thonë: "O Zoti ynë, na jep afat dhe na e shtyj edhe pak dënimin, si dhe na kthe edhe një herë në dynja, vetëm për pak kohë, që të të besojmë e t'i ndjekim të dërguarit e Tu!" Këtyre do t'u thuhet me ashpërsi e përbuzje: "A nuk ishit ju ata që betoheshit në jetën e dynjasë, se për ju nuk do të kishte asnjë kalim prej jetës së dynjasë për në jetën e ahiretit, duke mos e pranuar ringjalljen pas vdekjes?!

(45) Madje ju banuat edhe në vendet e popujve të mëhershëm, që ishin zullumqarë për shkak të mohimit të Allahut, si populli i Hudit dhe populli i Salihut, ndërkohë që ju e keni të qartë se çfarë shkatërrimi lëshuam mbi ta. Përveç kësaj, Ne ju sollëm edhe shembuj në Kuran në mënyrë që të nxirrnit mësime, mirëpo ju as që morët mësim prej tyre.

(46) Madje ata që banuan në vendbanimet e popujve të mëparshëm keqbërës, planifikuan edhe kurthe për ta vrarë të Dërguarin, Muhamedin ﷺ e për t'i dhënë fund thirrjes së tij. Allahu i dinte planet e tyre. Atij nuk mund t'i fshihet asgjë. Vërtetë që plani i tyre ishte i dobët, edhe nëse ai do mund të shkulte malet apo diçka tjetër, në krahasim me kurthin e Allahut ndaj tyre.

(47) Prandaj kurrsesi mos mendo, o i Dërguar, se Allahu, i Cili u premtoi të dërguarve të Vet ndihmën dhe dominimin e fesë së Tij, ka për ta thyer premtimin që ua ka dhënë të dërguarve të Vet, pasi Allahu është i Plotfuqishëm dhe Atë nuk mund ta bëjë të paaftë asgjë. Ai ka për t'u dhuruar krenari të dashurve të Vet (besimtarë) duke u mundësuar të jenë hakmarrës të ashpër ndaj armiqve të Tij dhe të të dërguarve të tij.

(48) Kjo hakmarrje ndaj jobesimtarëve do të ndodhë Ditën e Gjykimit, ditën kur kjo Tokë do të shndërrohet në një tjetër Tokë, të bardhë e të pastër, ndërsa qiejt në të tjerë qiej, si dhe kur njerëzit të dalin prej varreve, bashkë me trupat dhe veprat e tyre, për të qëndruar përpara Allahut, të Vetëm në sundimin dhe madhështinë e Tij, përpara Mposhtësit, i Cili mposht dhe nuk mposhtet, që triumfon e nuk mundet.

(49) Ditën që do të ndryshohet Toka në një Tokë tjetër bashkë me qiejt, do të shohësh, o i Dërguar, se si mohuesit do të lidhen me njëri-tjetrin në vargonj, ku duart, këmbët dhe qafat e tyre do t'u bashkohen, për shkak të zinxhirëve,

(50) rrobat e tyre do jenë prej katrani (një lëndë e djegur në nxehtësinë më të lartë), ndërsa fytyrat e tyre të zymta ka për t'i mbuluar zjarri,

(51) në mënyrë që t'ia japë Allahu çdo njeriu atë që ai pati bërë, qoftë mirë apo keq. Vërtet që Allahu është i Shpejtë në llogaritjen e veprave.

(52) Ky Kuran që i është zbritur Muhamedit ﷺ është shenjë për njerëzit, në mënyrë që të frikësohen prej asaj që përmendet në të, pra, kërcënimit të ashpër, që ta dinë se i vetmi që e meriton adhurimin është Allahu, në mënyrë që ta adhurojnë vetëm Atë, të mos i bëjnë Atij të barabartë asnjë, si dhe të nxjerrin mësime e të përfitojnë prej tij të zotët e mendjeve të kthjellëta, pasi pikërisht ata janë që përfitojnë prej këshillave dhe mësimeve.

Mësime nga ajetet:

- Përshkrimi i ngjarjeve të Ditës së Gjykimit, duke treguar edhe pamundësinë e njerëzve, frikën, dobësinë dhe tmerrin e tyre, kur Toka të jetë shndërruar në një tjetër Tokë, bashkë me qiejt.
- Përshkrimi i ashpërsisë së dënimit dhe i poshtërimit, i cili do të bjerë mbi vepruesit e kufrit (mohimit) dhe gjynaheve në Ditën e Gjykimit.
- Njeriu, sa është në jetën e kësaj bote, ka mundësi të veprojë për të ardhmen e vet, prandaj ai duhet të përpiqet që të bëjë veprat obligative, pasi Allahu i Lartësuar nuk ka për t'i dhënë mundësi tjetër kur ta ringjallë Ditën e Gjykimit.